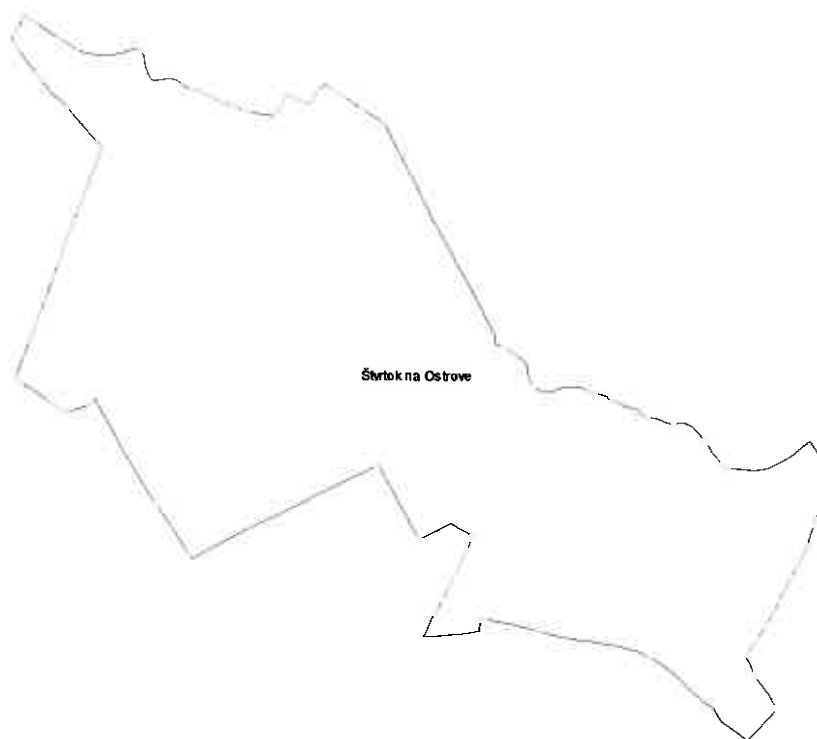

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Štvrtok na Ostrove

2005

SPRACOVATEĽ

Regionálna rozvojová agentúra ISTER, Dunajská Streda

Riešitelia

Team Regionálnej rozvojovej agentúry ISTER

Dunajská Streda, 2005

Obsah

A1. ÚVOD.....	3
A2. FYZICKOGEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE.....	4
A2.1 Geomorfológia územia.....	4
A2.2. Geológia územia.....	4
A2.3. Klimatické podmienky územia.....	4
A2.4. Pedologické podmienky územia.....	5
A2.5. Rastlinstvo, živočíšstvo.....	5
A2.6. Nerastné suroviny.....	6
A2.7. Hydrologické pomery.....	6
A2.8. Geotermálne vody.....	7
A2.9. Súčasná krajinná štruktúra.....	7
A2.10. Ochrana prírody.....	8
A3. SOCIOGEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE, SÍDELNÁ ŠTRUKTÚRA ÚZEMIA, ROZVOJOVÉ OSI.....	9
A4. ĽUDSKÉ ZDROJE, TRH PRÁCE.....	11
A4.1. Prirodzený pohyb obyvateľstva.....	13
A4.2. Mechanický pohyb obyvateľstva.....	17
A4.3. Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.....	19
A4.3.1. Nezamestnanosť.....	23
A4.3.2. Mzdy.....	25
A4.3.3. Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia.....	26
A5. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND, DOMÁCNOSTI AKO SPOLOČENSKÉ JEDNOTKY.....	27
A6. INFRAŠTRUKTÚRA.....	33
A7. HOSPODÁRSKO-EKONOMICKÝ POTENCIÁL OBCE.....	38
A7.1. Poľnohospodárstvo.....	38
A7.2. Priemysel	40
A7.3. Trhové služby, maloobchod.....	41

A7.4. Podnikateľská aktivita.....	41
A7.5. Cestovný ruch	44
A8. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ OBCE.....	47
A9. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	51
A10. ROZVOJ VIDIEKA.....	56
A11. FINANCOVANIE OBCE, MAJETKOVÁ A ROZPOČTOVÁ SITUÁCIA OBCE	59
B. SWOT ANALÝZA POTENCIÁLU ROZVOJA OBCE.....	62
B1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie.....	62
znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku doterajšieho spôsobu obhospodarovania krajiny (vysoko intenzívna poľnohospodárska výroba).....	62
pokračovanie trendu doterajšieho spôsobu likvidácie odpadu – pokračujúci trend devastácie krajiny divokými skládkami komunálneho odpadu.....	62
B2. Ľudské zdroje, trh práce.....	63
B3. Ekonomický rozvoj.....	64
B4. Občianska vybavenosť, bytový fond, sociálna a technická infraštruktúra.....	65
C. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE.....	66
C1. Ciele.....	66
C2. Priority a opatrenia.....	67
C3. Merateľné ukazovatele - monitoring.....	73
D. AKČNÝ PLÁN OBCE ŠTVRTOK NA OSTROVE NA OBDOBIE 2005-2008.....	75
E. PRÍLOHA 1- MAPY	77
F. PRÍLOHA 2 - FOTODOKUMENTÁCIA.....	79
G. PRÍLOHA 3 - ROZVOJOVÉ AKTIVITY OBCE ŠTVRTOK NA OSTROVE V OBDOBÍ 1990-2004.....	86
POUŽITÁ LITERATÚRA.....	88

A1. Úvod

Posledných 15 rokov je pre Slovensko charakteristická mohutná celospoločenská transformácia. V spoločnosti sa odohrávajú markantné zmeny, ktoré sa dotýkajú všetkých oblastí života ľudí, pričom ich základ tvorí transformácia ekonomického systému, transformácia centrálne plánovanej ekonomiky na ekonomiku tržnú.

Dnes na Slovensku veľká väčšina obcí stojí pred potrebou riešiť značné množstvo problémov, ktoré sa nahromadili za predchádzajúce roky, ale aj tie, ktoré prináša súčasnosť a každodenný život. V tejto zložitej situácii sa ocitla aj obec Štvrtok na Ostrove, ktorá sa nachádza na juhozápadnom Slovensku a vyznačuje sa bohatosťou kultúrneho a prírodného dedičstva.

Cieľom predkladanej práce je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Štvrtok na Ostrove a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť program hospodárskeho a sociálneho rozvoja daného územia, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Vlastne je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce – bude výkonným dokumentom zohrávajúcim kľúčovú úlohu pri plánovaní a využívaní štrukturálnych fondov EÚ pre sociálno-hospodársky rozvoj obce Štvrtok na Ostrove.

Na vypracovaní tohto dokumentu participovali všetky zainteresované strany obce: miestna samospráva, miestni podnikatelia, organizácie tretieho sektora, aktéri služieb a kultúrneho života. Cieľom bolo zaangažovať čím viac občanov obce do tvorby návrhov, vízií - do rozhodovacieho procesu, a následne vytvoriť cestu k riešeniu problémov.

Cieľom dokumentu je navrhnúť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky.

Význam a využitie tohto dokumentu pri rozvoji obce je v tom, že je spracovaný na základe terénneho prieskumu a za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov (ktorí sú informovaní o problémoch a rozvojových potrebách obce), napomáha k maximálnemu pochopeniu regionálnych špecifík záujmového územia a zároveň napomáha k maximálnemu absorbovaniu zdrojov EÚ pre obec.

Tento programový dokument je previazaný so sektorovými operačnými programami prioritných odvetví rezortov v rámci Národného plánu regionálneho rozvoja SR, ako aj Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja a Územným plánom veľkého územného celku Trnavský kraj.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Štvrtok na Ostrove sa stane podkladovým materiálom, ktorý umožní orientáciu v smerovaní ekonomických a spoločenských aktivít v obci a jej mikropriestore.

A2. Fyzickogeografická poloha obce

A2.1 Geomorfológia územia

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská rovina.

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 127-128 m n.m..

A2.2. Geológia územia

Typ geologického substrátu a typ reliéfu predstavujú prvotný diferenciačný prvok z hľadiska ostatných prírodných zložiek krajiny, ale aj z hľadiska možného využitia človekom.

Geologický podklad riešeného územia je tvorený kvartérnymi holocénnymi nivnými sedimentmi.

Základné kvartérne útvary k.ú. obce sú fluviálno-nivné sedimenty (holocén). Z hľadiska hydrogeologického podklad riešeného územia tvoria kvartérne piesky a štrky nivných území.

Na základe exogénnych procesov celé územie obce je akumulátnym reliéfom, ide o fluviálny reliéf (fluviálna rovina). Je to reliéf s nepatrným uplatnením litológie.

V riešenom území sa nachádzajú tieto vybrané tvary reliéfu: fosílna agradačné valy a ich osi.

Priepustnosť zvodnených vrstiev na väčšine územia je pórová - veľmi dobrá až dobrá. 70% podzemnej vody je doplňovaná z riek a ich prítokov.

Z hľadiska seizmických pomerov sa územie obce zaraďuje medzi neaktívne oblasti v rámci Slovenska.

A2.3. Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab. 1: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota (°C)	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Prameň: LUKNIŠ a kol. (1972)

Zaujímavé územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím

Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab. 2: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Prameň: LUKNIŠ a kol. (1972)

Tab. 3: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky (mm)	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Prameň: LUKNIŠ a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab. 4: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Prameň: LUKNIŠ a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

A2.4. Pedologické podmienky územia

V k.ú. obce prevládajú hlinité pôdne druhy, miestami sa však vyskytujú aj piesočnato-hlinité a ílovito-hlinité pôdy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy je slabá.

Hlavné pôdne typy v k.ú. obce sú černozeme karbonátové, sporadicky čiernice, na starých fluvialných sedimentoch, často s prekryvom spraší.

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká.

A2.5. Rastlinstvo, živočíšstvo

Z hľadiska fyto geografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerothermnej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste

(biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinávratenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu na väčšine riešeného územia predstavujú suchomilné dubové lesy, ponticko-panonske dubové lesy. Miestami však potenciálnu prirodzenú vegetáciu predstavujú jaseňovo-brestovo-dubové a jelšové lužné lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo spôsobujú ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku.

A2.6. Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení zákona č. 498/1991 Zb. považujú tuhé, kvapalné a plynné časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov.

V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja a Malého Dunaja.

V oblasti, kde leží obec Štvrtok na Ostrove, sú lokalizované aj významné zdroje kvalitnej pitnej vody.

A2.7. Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce Štvrtok na Ostrove patrí do povodia toku Malý Dunaj, ktorý je ramenom rieky Dunaj. Prietoky Malého Dunaja sú ovládané vtokovými a zátvornými objektmi, ktorými sa regulujú prietoky v toku podľa toho, či ide o vegetačné alebo mimovegetačné obdobie. Vo vegetačnom období je odber do Malého Dunaja 70-85 m³/s a vody Malého Dunaja sa vtedy používajú na závlahy. V blízkosti k.ú. obce preteká viac kanálov, ktoré sú pospájané a pomocou objektov je umožnená v nich regulácia prietokov.

Katastrálne územie obce patrí do chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vody. Chránenú vodohospodársku oblasť tvorí územie, ktoré je ohraničené riekou Dunaj, kanálom Palkovičovo-Aszód, Malým Dunajom, Suchým potokom a Čiernou vodou. Režim podzemnej vody v oblasti ovplyvňuje Dunaj so sústavami ramien a Malým Dunajom. Svojou rozlohou a množstvom toto územie predstavuje

najvýznamnejšiu zásobáreň podzemnej vody na Slovensku. Nachádzajú sa tu veľkokapacitné zdroje nadregionálneho významu, ale aj zdroje, ktoré zásobujú pitnou vodou jednotlivé obce okresu/obvodu Dunajská Streda.

Cez riešené územie preteká jeden vodný tok: kanál Tomášov-Lehnice, ktorý je vedľajším ramenom Malého Dunaja, ktorý tečie 6 km severne od obce.

Tab. 5: Charakteristiky prietoku (m³/s) vodných tokov v mikroregiónne v roku 2002

Tok	Stanica	Priemerný prietok	Maximálny prietok	Minimálny prietok
Malý Dunaj	Trstice	32,090	44,000	20,190

Prameň: SHMÚ, 2004

A2.8. Geotermálne vody

Minerálne vody v obci – ani v celom okrese/obvode Dunajská Streda – sa nenachádzajú, avšak územie je o to bohatšie na geotermálne vody, ktoré sú akumulované v pontských pieskoch a pieskovcoch v hĺbke do 2 500 m. V k.ú. obce sa nenachádza geotermálny vrt, ale v blízkych k.ú. je ich viac (v k.ú. obcí Lehnice a Zlaté Klasy).

A2.9. Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, so sústredenými vidieckymi sídlami. Ide o nížinnú rovinnú oráčinovú krajinu.

Tab. 6: Štruktúra využitia zeme v obci k 1.1.2004 (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodársk a pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy	Ostatné plochy
Štvrtok na Ostrove	13 066 067	12 058 021	-	68 502	837 134	102 410

Prameň: VÚGK, 2004

Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti štruktúry krajiny navrhuje medzi inými v záujmovom priestore:

- rešpektovať pri ďalšom urbanistickom rozvoji územia poľnohospodársky pôdny fond ako jeden z limitujúcich faktorov tohto rozvoja (5.1),
- rozširovať výmeru lesného pôdneho fondu o pozemky porastené lesnými drevinami, evidované v katastri nehnuteľností v druhu poľnohospodárska pôda (6.2),
- vytvárať územno-technické predpoklady na zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia (6.6),
- pri úprave pozemkov riešiť ochranu poľnohospodárskej pôdy pred veternou eróziou sústavou vetrolamov v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability (6.7).

A2.10. Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie ako zdravú.

V k.ú. obce sa nenachádza žiadne chránené územie ani chránený strom, avšak v susednom k.ú. v obci Hubice sa nachádza chránené územie s nadregionálnym významom - Chránený areál Hubický park (je to vlastne historický park na rozlohe 39 ha) a viac chránených stromov.

A3. Sociogeografická poloha obce, sídelná štruktúra územia, rozvojové osi

Obec Štvrtok na Ostrove má výmeru 1306,6 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Trnavského kraja, na úrovni NUTS 4 do obvodu/okresu Dunajská Streda (leží v jeho západnom okraji).

Obec Štvrtok na Ostrove zo severu susedí s obcami Čakany, Malinovo a Tomášov, z východnej strany s obcami Hubice a Mierovo, z južnej s obcami Hviezdoslavov a Miloslavov, zo západnej strany s obcou Most pri Bratislave.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnymi rozvojovými pólmi sídelnej štruktúry priestoru obce sú mestá Bratislava, Dunajská Streda a Šamorín (ležia približne v 20 km vzdialenosti od obce).

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Štvrtok na Ostrove leží v priestore žitnoostrovej rozvojovej osi (Bratislava-Dunajská Streda-Komárno), ktorá je rozvojovou osou druhého stupňa. Obec lokálne patrí do spádového územia miest Bratislava a Šamorín. V rámci sídelnej štruktúry definovanej v ÚPN VÚC Trnavského kraja postavenie obce Štvrtok na Ostrove nebolo bližšie špecifikované t.j. nebola mu priradená podpora rozvoja ako tzv. lokálneho centra. Na základe hodnotenia existujúceho zastúpenia jednotlivých druhov občianskej vybavenosti v obci je možné konštatovať, že obec v súčasnosti plní funkciu základného obslužného centra pre vlastných obyvateľov ako aj pre obyvateľov bezprostredne priľahlých obcí. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je možné predpokladať, že tieto funkcie bude aj naďalej plniť, s tým že môže tvoriť rozvojové sídlo ležiace na žitnoostrovej rozvojovej osi (Bratislava-Dunajská Streda-Komárno).

V ďalšom rozvoji záujmového územia rozhodujúcu úlohu bude zohrávať aj tempo rozvoja juhoslovenskej komunikačno-sídelnej rozvojovej osi (R7, Bratislava-Dun. Streda-Nové Zámky-Veľký Krtíš-Lučenec), ktorú v perspektíve rozvojové dokumenty odporúčajú podporovať.

V zmysle KURS 2001 obec Štvrtok na Ostrove leží v regióne s dominantnou pôsobnosťou metropolitného ťažiska osídlenia bratislavsko-trnavského. Poloha obce voči hlavnému mestu Slovenska (Bratislava, 425 tisíc obyvateľov) a voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Dunajská Streda (25 tisíc obyvateľov a podľa Koncepcii územného rozvoja Slovenska, schválenej vládou SR v r. 2001 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od tých miest na 20 km.

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EU vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb.

V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce (i jej mikropriestoru) začína ovplyvňovať stále silnejšie aj maďarské mesto Győr a jeho zázemie. Táto poloha v mestskom trojuholníku Bratislava-Dunajská Streda-Győr spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Obec je súčasťou Podunajsko-Dolnovážskeho regionálneho združenia (Euroregión Podunajského trojspolku), ktorý patrí medzi najstaršie a najaktívnejšie euroregionálne združenia na Slovensku. Obec je aj súčasťou ďalších mikroregionálnych združení: Združenie obcí Mikroregión Malý Dunaj (sídlo združenia je v obci Štvrtok na Ostrove), Združenie obcí horného Žitného ostrova v odpadovom hospodárstve a Združenie obcí horného Žitného ostrova v čistení odpadových vôd.

Okolie obce sa vyznačuje významným rurálnym charakterom – v sídelnej štruktúre priestoru prevažujú obce s počtom menej ako 1500 obyvateľov.

Hustota obyvateľstva mikropriestoru obce je mierne pod celoslovenským priemerom, priemerná hustota obyvateľstva v obvode/okrese Dunajská Streda je 103 osôb/km².

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti "industriálnej" na spoločnosť "informačnú", pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji regiónu sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti. To znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifčnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Pre obce nachádzajúce sa v obvode/okrese Dunajská Streda funkciu obvodného sídla plní mesto Dunajská Streda, čo vymedzuje funkčné väzby obce Štvrtok na Ostrove k centru Dunajská Streda.

A4. Ľudské zdroje, trh práce

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

Tab. 7: Vývoj počtu obyvateľstva v obci

Rok	Počet obyv.
1960	1525
1970	1705
1980	1665
1991	1545
2001	1679
2002	1716
2003	1729
2004	1744
2005	1771

Prameň: Retrospektívny lexikón obcí SR
Obecné úrady

Poznámka: 1960-2001 údaje zo SODB
2002- 2004 údaje k 1.1.

2005 údaj k 7.6.

PHSR vychádza z počtu obyvateľstva zistených v SODB 2001.

Vývoj počtu obyvateľov obce v 80-ych rokoch charakterizoval postupný pokles, avšak v posledných 10 rokoch nastal mierny nárast. Pri SODB k 26.5.2001 obec mala 1679 trvale bývajúcich obyvateľov (o 8,8% viac ako v roku 1991 v čase SODB 1991). K 7.6.2005 v obci bývalo už 1771 osôb, t.j. v priebehu 4 rokov obec zaznamenala ďalší významný nárast počtu obyvateľstva.

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- ☐ zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- ☐ vytvárať podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- ☐ vytvárať podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore sa očakáva udržanie trendu migračného prírastku a zároveň mierny nárast prirodzeného prírastku. Vplyvom spomenutých prírastkov sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva na úrovni 1800 osôb v roku 2010.

Zadanie ÚPN obce Štvrtok na Ostrove ráta s tým, že sídelná veľkosť obce dosiahne veľkostnú kategóriu 2000 oby. do roku 2020.

Ak hodnotíme stav pomocou indexu vitality (index vitality = počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x100), tak jeho hodnota (99,7) svedčí o trende starnutia obyvateľstva obce (v porovnaní s rokom 1991 pokles hodnoty indexu je veľký - vtedy jeho hodnota bola 123,1).

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne dobré hodnoty, hodnota tohto ukazovateľa svedčí vyváženej váhe obyvateľov v produktívnom veku:

priemerný vek obyvateľstva obce je 36,2 rokov, čo je takmer zhodný s celoštátnym priemerom tohto ukazovateľa (čo je 36,1 rokov).

Z hľadiska národnostného zloženia obyvateľstvo obce je heterogénne. Podľa SODB 2001 82,8% obyvateľstva obce sa hlásilo k maďarskej národnosti, kým 12,3% k slovenskej národnosti. Podľa oficiálnych údajov SODB k 26.5.2001 v obci bolo len 55 Rómov, čo však nezodpovedá ich skutočnému počtu, veľa Rómov sa hlásilo k maďarskej a slovenskej národnosti. Skutočný stav rómskej populácie je okolo 350 osôb (t.j. 20% obyv. obce).

Podľa SODB k 26.5.2001 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominujú obyvatelia, ktorí sa prihlasujú k rímskokatolíckemu náboženskému vyznaniu (tvoria 93,8 % obyvateľstva obce). Počet osôb bez náboženského vyznania je 59.

Tab. 8: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

Národnosť	Štvrtok na Ostrove		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	108	99	207
Maďarská	680	731	1 391
Rómska	29	27	56
Rusínska	0	1	1
Ukrajinská	1	1	2
Česká	2	8	10
Nemecká	-	-	-
Poľská	-	-	-
Chorvátska	-	-	-
Srbská	-	-	-
Ruská	-	-	-
Židovská	-	-	-
Ostatné, nezistené	6	6	12
Spolu	806	873	1 679

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 9: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Štvrtok na Ostrove		
	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	751	824	1 575
Gréckokatolícka cirkev	1	0	1
Pravoslávna cirkev	-	-	-
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	10	5	15
Reformovaná kresťanská cirkev	2	6	8
Evanjelická cirkev metodistická	0	1	1
Apoštolská cirkev	-	-	-
Starokatolícka cirkev	-	-	-
Bratská jednota baptistov	-	-	-
Cirkev československá husitská	-	-	-
Cirkev adventistov siedmeho dňa	1	1	2
Cirkev bratská	-	-	-
Kresťanské zbory	-	-	-
Židovské náboženské obce	-	-	-
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	-	-	-
Ostatné	-	-	-
Bez vyznania	32	27	59
Nezistené	9	9	18
Spolu	806	873	1 679

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

A4.1. Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má mierne podpriemernú úroveň pôrodnosti. Miera natality je okolo 6‰, kým celoštátny priemer je 9‰. V budúcich 10 rokoch na základe prirodzeného vývoja bez vplyvu migračného salda (kladného alebo záporného) celkový počet obyvateľov obce bude mierne narastať.

Miera úmrtnosti v obci je mierne nad celoštátnym priemerom – v období 2002-2004 na 1000 obyvateľov obce pripadalo 11-12 zomretých (celoslovenský priemer bol 10 zomretých). Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V mikropriestore obce vysoká je aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu. Podľa dostupných štatistických údajov mikropriestor obce (ako aj samotný okres/obvod Dunajská Streda) dlhodobo vykazuje vysoký počet kardiovaskulárnych ochorení a ochorení zažívacieho traktu. Jednou z príčin môže byť zlá životospráva obyvateľstva, ale aj pestovanie rýchlejšieho zeleniny vo fóliovníkoch, čím je tento región známy. To evokuje domnienku o zvýšenom množstve nitrozlúčenín a z toho vyplývajúce riziko nádorového ochorenia. Výrazne stúpajú ochorenia na nádory tráviaceho traktu a celkovo ochorenia na rakovinu.

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje mierny prirodzený úbytok obyvateľstva v širšom okolí obce, čo zapríčiňuje viac faktorov. Okrem špecifickej úmrtnosti a pôrodnosti obyvateľov maďarskej národnosti sa medzi dôvody uvádza zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciácia životných stratégií a orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólů.

V období 2000-2004 počet narodených bol 73, kým počet zomretých bol o 24% vyšší, t.j. na 1 novorodenca pripadlo 1,24 zomretých.

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce je nepriaznivejší ako celoštátny trend, čo vyvoláva do určitej miery špecifická veková štruktúra maďarskej menšiny žijúcej v obci. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie sa so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, výstavba domova dôchodcov atď.).

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života aj u mužov aj u žien (stredná dĺžka života u mužov je 67,08 rokov, u žien 76,81 rokov).

Nekoordinovaná exploatácia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyšlené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie menovanými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Tab. 10: Vývoj počtu narodených v obci v období 1994-2004

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
22	22	22	8	18	16	24	11	11	16	11

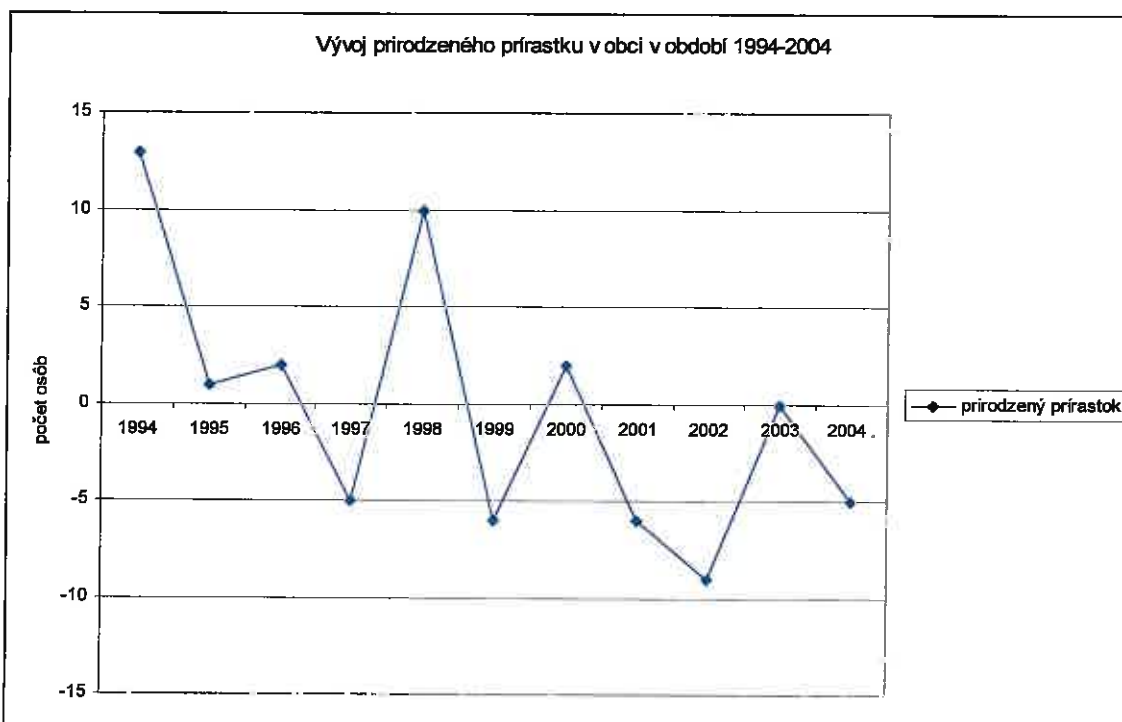
Prameň: Obecný úrad

Tab. 11: Vývoj počtu zomretých v obci v období 1994-2004

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
9	21	20	13	8	22	22	17	20	16	16

Prameň: Obecný úrad

Graf 1

Prameň: Obecný úrad

Tab. 12: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku v obci

Vek	Štvrtok na Ostrove			
	Muži	Ženy	úhm	v %
0 - 2	35	25	60	3,6
3 - 4	17	12	29	1,7
5	8	20	28	1,7
6 - 9	43	50	93	5,5
10 - 14	62	69	131	7,8
15	13	7	20	1,2
16 - 17	26	23	49	2,9
18 - 19	26	32	58	3,5
20 - 24	57	58	115	6,8
25 - 29	61	64	125	7,4
30 - 34	73	70	143	8,5
35 - 39	74	63	137	8,2
40 - 44	61	47	108	6,4
45 - 49	54	60	114	6,8
50 - 54	46	46	92	5,5
55 - 59	35	54	89	5,3
60 - 64	37	54	91	5,4
65 - 69	36	43	79	4,7
70 - 74	19	34	53	3,2
75 - 79	18	28	46	2,7
80 - 84	3	9	12	0,7
85+	2	5	7	0,4
Nezistený vek	-	-	-	-
Spolu	806	873	1 679	100

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 13: Charakteristiky ukazovateľov zdravotnej starostlivosti

Región	Počet lekárov na 10 000 obyv. v ambulantnej starostlivosti	Počet lekárov na 10 000 obyv. v ústavnej starostlivosti	Počet postiel na 10 000 obyvateľov	Počet gynekológov na 10 000 žien	Počet stomatólogov na 10 000 obyvateľov
Okres Dun. Streda	16,98	9,72	60,9	1,83	4,85
Slovensko	16,63	17,25	77,6	1,80	4,63

Prameň: HEALTH STATISTICS YEARBOOK OF THE SLOVAK REPUBLIC 2002

Tab. 14: Prehľad vybraných ukazovateľov zdravotného stavu obyvateľstva

Región	Index potratovosti (na 100 narodených)	Živonarodení s vrodenou chybou na 10000 živonarodených	Počet prípadov pracovnej neschopnosti na 100 zamestnancov
Okres Dun. Streda	55,8	146,1	64,20
Slovensko	43,4	277,1	61,75

Prameň: HEALTH STATISTICS YEARBOOK OF THE SLOVAK REPUBLIC 2002

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien.

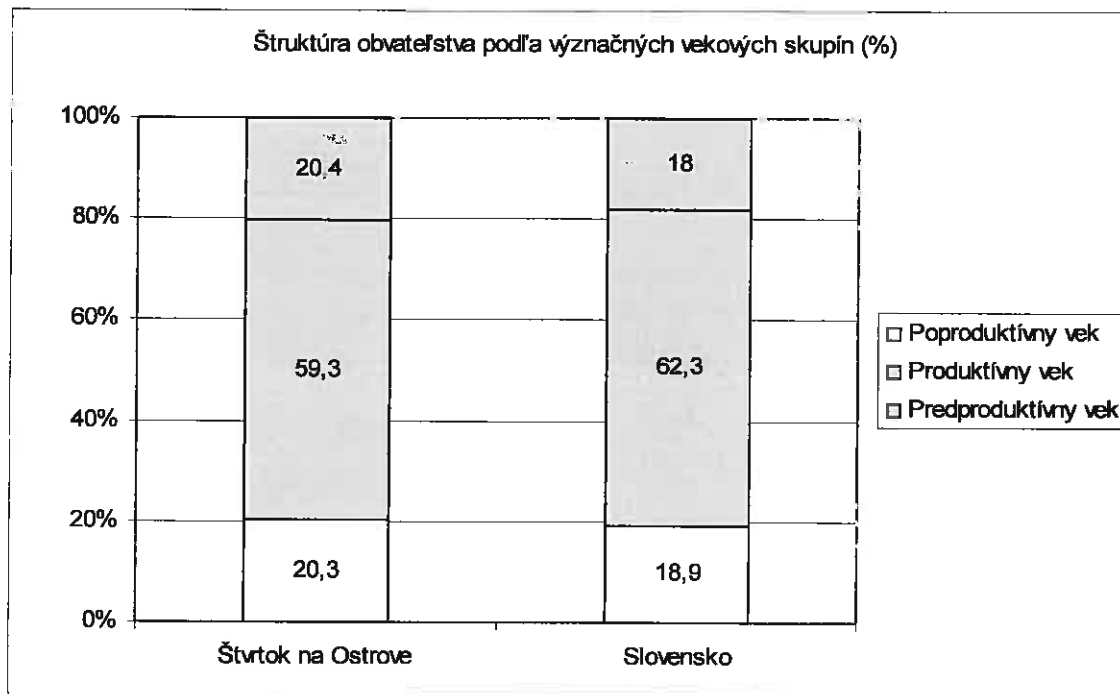
Vplyv zhoršeného životného prostredia sa odráža aj vo zvýšenej perinatálnej úmrtnosti, keď počet mŕtvo narodených a zomretých do 7 dní na 1 000 narodených

sa pohybuje v rozmedzí 10-12 prípadov. Dojčenská úmrtnosť do jedného roku na 1000 živo narodených dosahuje v priemere 11 prípadov.

Počet samovoľných potratov na 1000 žien vo fertilnom veku v regióne je v súčasnosti vyšší ako priemer SR (v okrese Dun. Streda počet potratov na 100 narodených je nad 55, kým celoštátny priemer je len okolo 43).

Tzv. pomer závislosti definovaný ako podiel populácie v poproduktívnom veku k populácii v produktívnom veku už mierne rastie (intenzívnejším nárastom sa počíta po roku 2012 ako dôsledok výraznej redukcie miery pôrodnosti po roku 1989).

Graf 2

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Vplyv demografických faktorov na trh práce bude v krátkodobom horizonte zrejme nepriaznivý, nakoľko ponuka pracovnej sily sa bude zvyšovať, pričom nemožno očakávať adekvátne oživenie tvorby pracovných príležitostí v obci (treba však poznamenať, že v blízkej Bratislave je nekonečne veľa pracovných príležitostí).

V minulosti dosahovala sobášnosť v záujmovom území nadštandardnú úroveň, čo súviselo s vysokým hodnotením inštitúcie manželstva. Od konca 80. rokov sobášnosť postupne a mierne klesala až do polovice 90. rokov, odkedy nastala stabilizácia na úrovni 5 sobáší na 1000 obyvateľov (slovenský priemer je 4,8).

Intenzita rozvodovosti závisí od množstva faktorov - spoločenských, ekonomických, sociálnych, právnych a v neposlednom rade tiež od úrovne sobášnosti. K vysokej rozvodovosti prispieva v našich podmienkach uzatváranie veľkého počtu manželstiev z dôvodu tehotenstva partnerky.

Dlhodobú tendenciu rozvodovosti charakterizuje mierny nárast. Vývoj rozvodovosti je o to nepriaznivejší, že v poslednom období sa výrazne znížila sobášnosť. V období 1996-2000 pripadalo na 1000 obyvateľov okresu 2,1 rozvodov (čo bol nad slovenským priemerom o 0,4). Priemerné trvanie rozvedeného

manželstva je kratší ako celoštátny priemer – v roku 2000 bol 11,2 rokov. Priemerný vek ženy pri rozvode manželstva je 33,9 (celoslovenský priemer je 35,7).

A4.2. Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v blízkej Bratislave. Podľa SODB 2001 442 osôb, t.j. 55,9% ekonomicky aktívnych obyvateľov obce malo svoje pracovisko v inej obci. V členení podľa pohlavia bola dochádzka žien do zamestnania mimo obce nižšia ako mužov, čo je spôsobené hlavne tým, že ženy vzhľadom na svoje materské povinnosti sú menej mobilné. V odchádzke za prácou má prevažujúci podiel odchádzka do Bratislavy (20 km).

V odvetvovej štruktúre hospodárstva najvyšší odchod za prácou majú priemyselná výroba, stavebníctvo, doprava, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť. Najnižší odchod za prácou je v poľnohospodárstve.

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania.

73,1% obyvateľov obce sa narodilo v obci súčasného bydliska, čo svedčí o tom, že podiel ľudí prisťahovaných do obce je malý (okresný priemer tohto ukazovateľa je 58%).

V období 2000-2004 do obce sa prisťahovalo 171 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odsťahovalo 90 osôb. Tieto údaje svedčia o extrémne veľkom migračnom prírastku obyvateľstva, čo vyvolala jednoznačne blízkosť dynamicky rastúcej Bratislavy (je to vlastne suburbanizačný proces).

V najbližších rokoch prvoradou úlohou bude ďalšia podpora migračného prírastku obyvateľstva obce.

Tab. 15: Bývajúce obyvateľstvo podľa miesta narodenia

Obec	Pohlavie	Úhm obyvateľov	Narodení v obci súčasného bydliska	
			spolu	v %
Štvrtok na Ostrove	muži	806	599	74,3
	ženy	873	629	72,1
	spolu	1 679	1 228	73,1

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 16: Vývoj počtu odsťahovaných z obce v období 1994-2004

Obec	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Štvrtok na Ostrove	24	44	19	18	21	19	17	20	25	12	16

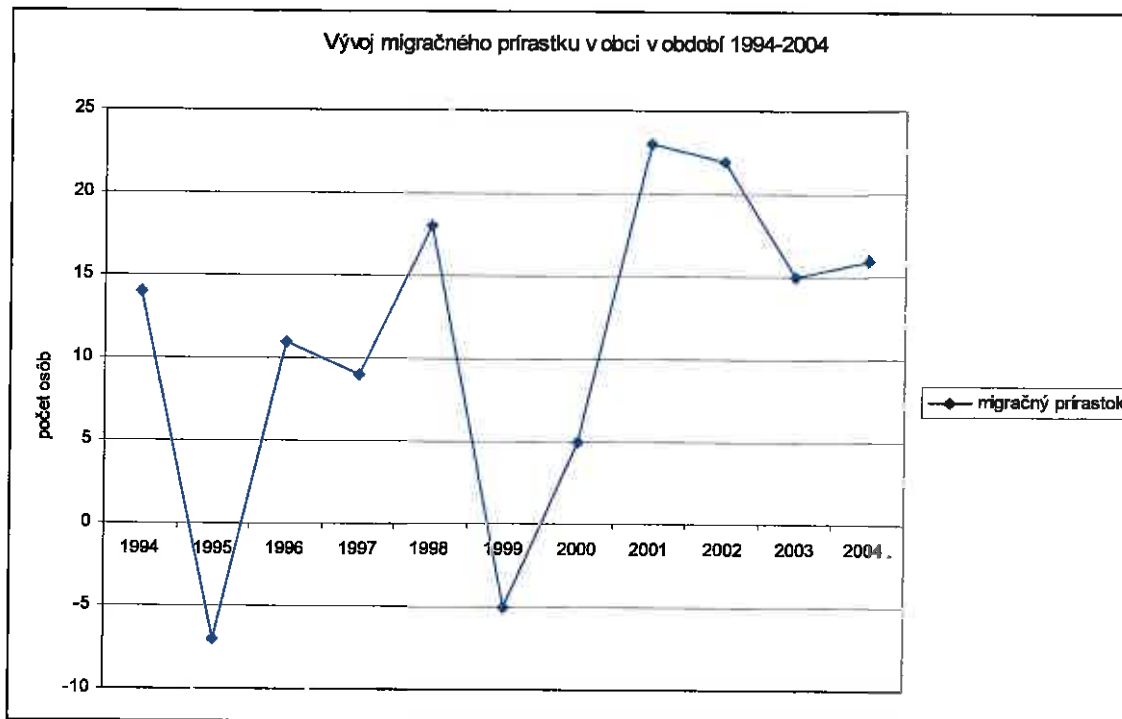
Prameň: Obecný úrad

Tab. 17: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 1994-2004

Obec	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Štvrtok na Ostrove	38	37	30	27	39	14	22	43	47	27	32

Prameň: Obecný úrad

Graf 3

Prameň: Obecný úrad

A4.3. Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce je 47,1%, čo je pod celoštátnym priemerom (celoštátny priemer je 51,1%).

V čase SODB 2001 v obci bolo 96 nezamestnaných, čo predstavovalo až 12,2% ekonomicky aktívnych osôb. V období 2001-2004 počet nezamestnaných výrazne klesol, v súčasnosti miera evidovanej nezamestnanosti je na úrovni okolo 9%.

Osoby na materskej dovolenke tvorili 6,8% ekonomicky aktívnych osôb (okresný priemer bol 5,5%).

Viac ako 21,3% obyvateľstva obce je nepracujúcim dôchodcom.

Tab. 17: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia I.

Obec	Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne						Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí
		spolu	v %	z toho					
				na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rod. podniku	nezamestnaní		
Štvrtok na Ostrove	muži	434	53,8	0	3	1	59	127	14
	ženy	356	40,8	54	8	0	37	231	11
	spolu	790	47,1	54	11	1	96	358	25

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 18: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	Deti Žiaci ZŠ	Žiaci ZŠ spolu	Žiaci a študenti		
				v tom		
				z učilišť (SOU)	zo stredných škôl	z vysokých škôl
Štvrtok na Ostrove	muži	178	38	14	18	6
	ženy	183	48	11	28	9
	spolu	361	86	25	46	15

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

V čase SODB 2001 v obci bolo 361 detí a žiakov ZŠ a 86 študentov na stredných a vysokých školách. Podiel vysokoškolákov na celkovom počte obyvateľstva bol hlboko pod celoštátnym priemerom: len 0,9% obyvateľstva obce navštevovalo vysokú školu (celoslovenský priemer bol 1,9%).

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve, potravinárstve a stavebníctve.

Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroproduktných prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania, organizačné zmeny prebiehajúce u zamestnávateľov a odbytové ťažkosti zamestnávateľov.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí výrazne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, v čase SODB 2001 len 55 osôb pracovalo v primárnom sektore, t.j. 6,9% ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách

(celkový počet EA k SODB 2001 bol 790, kým celkový počet EA v čase SODB bol o 50 viac).

Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie (tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v obvode/okrese Dunajská Streda je ešte stále nízka), avšak blízkosť bratislavského priemyselného priestoru umožnila umiestnenie si uvoľňujúcej priemyselnej pracovnej sily. V súčasnosti v obci už menej ľudí pracuje v poľnohospodárstve ako v priemysle. Najväčší priemerný evidenčný počet zamestnancov v priemysle je zamestnaných v potravinárskom a strojárskom priemysle.

Tab. 19: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	40	15	55	16
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	1	0	1	1
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	-	-	-	-
Priemyselná výroba	69	51	120	67
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	19	5	24	21
Stavebníctvo	54	7	61	36
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	41	50	91	52
Hotely a reštaurácie	3	18	21	16
Doprava, skladovanie a spoje	31	14	45	40
Peňažníctvo a poisťovníctvo	1	10	11	10
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	24	13	37	29
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	16	32	48	27
Školstvo	9	38	47	24
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	14	44	58	42
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	9	11	20	19
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
EA bez udania odvetví	103	48	151	42
Spolu	434	356	790	442

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec (ako aj celý obvod/okres Dunajská Streda) veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: malá mobilita obyvateľstva obce

vplyvom jazykovej bariéry (tak v súčasnosti, ako aj v minulosti – jazyková uzavretosť komunity je typickou črtou záujmového územia), rurálny charakter územia (čo sa všeobecne vyznačuje podpriemernou vzdelanosťou štruktúrou, študovanie nie je rodinným príkladom), neúplný školský systém pre obyvateľov maďarskej národnosti (absencia možností vysokoškolského štúdia v maďarčine), nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce (vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktorí majú väčšinou len základné vzdelanie).

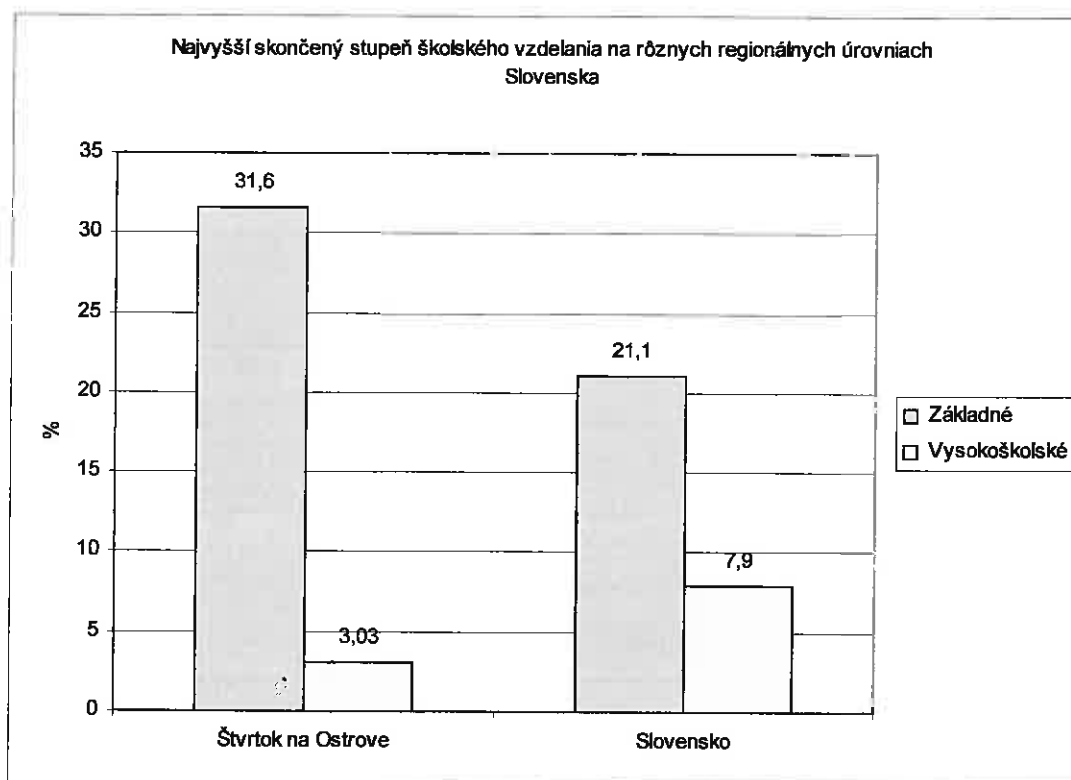
V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú extrémne veľké rozdiely. Index vzdelanosti obyvateľov obce Štvrtok na Ostrove nedosahuje ani polovicu celoštátneho priemeru.

Tab. 20: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	196	334	530
Učňovské (bez maturity)	286	146	432
Stredné odborné (bez maturity)	11	4	15
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	21	14	35
Úplné stredné odborné (s maturitou)	52	80	132
Úplné stredné všeobecné	24	79	103
Vyššie	4	3	7
Vysokoškolské bakalárske	1	2	3
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	25	22	47
Vysokoškolské doktorandské	1	0	1
Vysokoškolské spolu	27	24	51
Vysokoškolské podľa zamerania:			
- univerzitné	12	16	28
- technické	7	1	8
- ekonomické	4	4	8
- poľnohospodárske	1	0	1
- ostatné	3	3	6
Ostatní bez udania školského vzdelania	6	2	8
Ostatní bez školského vzdelania	4	5	9
Deti do 16 rokov	175	182	357
Úhm	806	873	1 679

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Graf 4

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Potreby našej ekonomiky a štruktúrne zmeny v technike, technológii a medzi odvetviami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

V období 1997-2004 vzrástol podiel podnikateľov, avšak sa znížil podiel družstevných poľnohospodárov. Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na relatívne dobrej úrovni – 11,1% ekonomicky aktívneho obyv. vykonáva podnikateľskú aktivitu bez zamestnanca a 2,5% ekonomicky aktívneho obyv. je podnikateľom so zamestnancami (celoslovenský priemer prvého ukazovateľa je 4,6%, celoslovenský priemer druhého ukazovateľa je 3,1%). Relatívne vysoký podiel podnikateľov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva zdôvodňuje hlavne nedostatok pracovných možností v obci (i v jej mikropriestore) – veľa ľudí sa začalo podnikať z núdze.

Tab. 21: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa spoločenskej skupiny a podľa pohlavia

Obec	Zamestnanec pracujúci za mzdu, plat, iný druh odmeny				Členovia produkčných družstiev	Podnikatelia		Ostatní a nezistení	Ekonomicky aktívni	
	v štátnom podniku	v súkromnom podniku	v poľnoh. družstve alebo inej organizácii	u iného zamestnávateľa		bez zamestnancov	so zamestnancami		spolu	z toho robotníci
muži	157	164	8	5	0	71	14	14	434	307
ženy	180	119	11	2	0	17	6	21	356	181
spolu	337	283	19	7	0	88	20	35	790	488
v %	42,7	35,8	2,4	0,9	0	11,1	2,5	4,4	100	61,8

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Podiel robotníkov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je nad 61,8%, kým celoslovenský priemer je 45,4%.

A4.3.1. Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Dunajská Streda je na úrovni celoštátneho priemeru (k 31.12.2004 v obvode/okrese Dunajská Streda bolo evidovaných 6379 nezamestnaných, pričom počet ekonomicky aktívnych bol 59122).

K 31.12.2004 v obci bolo 70 nezamestnaných (o 29 osôb menej ako k 31.1.2003). Miera nezamestnanosti bola 8,9%. Začiatkom roka 2005 počet evidovaných nezamestnaných mierne narástol, k 31.1.2005 v obci bolo 73 evidovaných nezamestnaných.

Tab. 22: Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v obci v období 2003-2004

Obec	Počet EN k 31.12.2003		Disponibilný počet EN k 31.12.2003	Počet EN k 31.12.2004		Disponibilný počet EN k 31.12.2004
	Spolu	Z toho ženy		Spolu	Z toho ženy	
Štvrtok na Ostrove	99	42	93	70	30	54

Prameň: UPSVAR Dunajská Streda, 2005

Súčasnú mieru nezamestnanosti vyvolali vo väčšej miere hromadné prepúšťania z poľnohospodárskych družstiev a z podnikov potravinárskeho priemyslu v okolitých mestách, v menšej miere príliv absolventov stredných škôl.

Najväčším problémom súčasného trhu práce je vysoká miera dlhodobo nezamestnaných osôb (45% evidovaných nezamestnaných v obci hľadá prácu už viac ako 1 rok) ako aj nezamestnanosť mladých ľudí.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce.

Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientáciu na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

A5. Domový a bytový fond, domácnosti ako spoločenské jednotky

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovpľyňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Jedným zo základných predpokladov na riešenie celkovej nepriaznivej situácie v regióne, ako sú nízka ekonomická aktivita obyvateľov a nepriaznivý demografický vývoj s priamym dopadom na jeho vekovú štruktúru, je vytváranie podmienok na bývanie.

Obec má vidiecky charakter zástavby s prevahou zastúpenia bytov v rodinných domoch. V čase SODB 2001 domový fond obce tvorilo 473 domov. Na domovom fonde obce viac ako 90%-ný podiel mali rodinné domy. Od toho času (od mája 2001) však došlo k miernym zmenám aj v počte aj v štruktúre domového fondu:

- v období 2001-2004 bolo kolaudovaných 47 nových rodinných domov.

Vyššie uvedená dynamika svedčí o dynamickom náraste tempa výstavby bytov v obci. Tempo rastu počtu bytov bude pokračovať aj v období 2005-2010: plánuje sa výmera ďalších nových stavebných pozemkov.

Tab. 27: Vývoj počtu postavených domov v obci v období 1998-2005 máj

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 .	2005 máj
6	8	8	12	5	18	8	4

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 28: Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Štvrtok na Ostrove			
	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
- 1899 a nezistené	10	0	1	11
1900 - 1919	5	0	0	5
1920 - 1945	30	0	0	30
1946 - 1970	196	22	1	219
1971 - 1980	65	22	0	87
1981 - 1990	66	0	0	66
1991 - 2001	55	0	0	55
spolu	427	44	2	473
%	90,3	9,3	0,4	100
Úhm - z toho 1996 - 2001	28	0	0	28

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 29: Charakteristika bytového fondu podľa kategórie bytov

Územie	Kategórie bytov			
	I. kategória	II. kategória	III. kategória	IV. kategória
Štvrtok na Ostrove	72,5	13,3	5,5	8,7
Slovensko	77,8	11,8	2,9	7,5

Prameň: SODB 2001

Trvalo obývané domy vykazujú priaznivú vekovú štruktúru, priemerný vek domového fondu je 33 rokov (celoslovenský priemer je 38 rokov).

V čase SODB 2001 v obci bolo 473 trvale obývaných bytov, z toho 44 v bytových domoch. Od veku bytov čiastočne závisia aj všetky ostatné charakteristiky, počínajúc veľkosťou, až po ich technické vybavenie.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Vo všetkých základných ukazovateľoch úrovne bývania došlo za obdobie 1991-2001 k pozitívnemu vývoju.

Priemerná veľkosť obytnej plochy v m² na 1 osobu je nad celoštátnym priemerom, v obci Štvrtok na Ostrove na jednu osobu pripadne obytná plocha 19,1m² (celoštátny priemer je 17 m²). Priemerný počet obytných miestností na 1 byt je 3,71 (celoštátny priemer je 3,21). Priemerný počet osôb na 1 obytnú miestnosť je 0,96 (celoštátny priemer je 0,99).

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny), väčšina spoločného bývania je dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch. Bytový fond obce má mierne podpriemerný štandard vybavenosti v porovnaní s celoštátnymi údajmi: v obci 72,5% bytového fondu patrí do 1. kategórie (do najvyššej kategórie), 13,3% bytov do 2. kategórie, 5,5% bytov do 3. kategórie, kým 8,7% bytov do 4. kategórie (na úrovni Slovenska diferenciácia predchádzajúcich ukazovateľov je nasledovná: 77,8%, 11,8%, 2,9% a 7,5%).

Tab. 30: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
Domov spolu	452	10	2	464
Trvale obývaných domov	416	10	2	428
v %	97,2	2,3	0,5	100
v tom vlastníctvo:				
štátu	-	-	-	-
bytového družstva	0	4	0	4
obce	-	-	-	-
fyzickej osoby	410	5	1	416
právnickej osoby	-	-	-	-
ostatných	6	1	1	8
s 1-2 nadzemnými podlažiami a nezistené	416	8	2	426
s 3-4 nadzemnými podlažiami	0	2	0	2
s 5+ nadzemnými podlažiami	-	-	-	-
Ubytovacích zariadení bez bytu	-	-	-	-
Neobývaných domov	36	0	0	36
z toho: určených na rekreáciu	17	0	0	17
Priemerný vek domu	33	32	36	33
Bytov spolu	464	44	2	510
v tom: trvale obývané	427	44	2	473
v %	90,3	9,3	0,4	100
z toho družstevné	0	14	0	14
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	0	29	0	29
neobývané	37	0	0	37
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	5	0	0	5
neobývané, určené na rekreáciu	17	0	0	17
neobývané, uvoľnené na prestavbu	3	0	0	3
neobývané, nespôsobilé na bývanie	3	0	0	3
neobývané po kolaudácii	3	0	0	3
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	3	0	0	3
neobývané z iných dôvodov	3	0	0	3
nezistené	-	-	-	-
Trvale obývané byty:				
Materiál nosných múrov: kameň, tehly	374	44	1	419
drevo	1	0	0	1
nepálené tehly	36	0	0	36
ostatné a nezistené	16	0	1	17
Veľkosť bytu: 1 obytná miestnosť	6	0	0	6
2 izby	47	8	0	55
3 izby	141	20	2	163
4 izby	129	16	0	145
5+ izieb	104	0	0	104
Bývajúcich osôb	1 530	149	0	1 679
Počet CD	734	66	0	800
Počet HD	480	44	0	524
Obytné miestnosti	1 607	140	6	1 753
Počet osôb na 1: byt	3,58	3,39	0	3,55
obytné miestnosti	0,95	1,06	0	0,96
CD	2,08	2,26	-	2,1
HD	3,19	3,39	-	3,2
Obytná plocha bytu v m ²	30 004	1 935	94	32 033
Celková plocha bytu v m ²	48 322	2 954	146	51 422
Priemerný počet:				
- m ² obytnej plochy na 1 byt	70,3	44	47	67,7
- m ² celkovej plochy na 1 byt	113,2	67,1	73	108,7
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	19,6	13	-	19,1
- obytných miestností na 1 byt	3,76	3,18	3	3,71

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne bývajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenzových domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne.

Pri sčítaní ľudu v roku 2001 bolo v obci 800 cenzových domácností, 463 bytových domácností a 524 hospodáriacich domácností. Ich vzájomný pomer je 1,72 : 1 : 1,13.

Na celkovom počte cenzových domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, sú prevládajúcim typom domácností. Ich podiel je 48,5%.

Neúplné domácnosti (kde jeden z rodičov chýba) tvoria 7,1% všetkých cenzových domácností, kým podiel jednotlivcov v rámci všetkých cenzových domácností je 44,3% (celoštátny podiel týchto domácností je 30,0%).

V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie.

Veľkostná skladba cenzových domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 1-3 členná domácnosť.

Úplné domácnosti so závislými deťmi majú 27,1%-ný podiel na celkovom počte cenzových domácností.

Tab. 31: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu a počtu členov

Domácnosti	Domácnosti s počtom členov						Domácnosti spolu
	1	2	3	4	5	6+	
Bytové:							
s 1 CD	59	56	34	75	11	1	236
s 2+ CD	0	25	49	52	41	60	227
spolu	59	81	83	127	52	61	463
Hospodáriace:							
s 1 CD	99	71	50	90	13	4	327
s 2+ CD	0	22	51	50	36	38	197
spolu	99	93	101	140	49	42	524
Cenzové:							
úplné:							
bez závislých detí	0	157	11	3	0	0	171
so závislými deťmi	0	0	73	121	19	4	217
spolu	0	157	84	124	19	4	388
neúplné:							
bez závislých detí	0	5	2	0	0	0	7
so závislými deťmi	0	29	19	2	0	0	50
spolu	0	34	21	2	0	0	57
viacčlenné nerodinné	0	1	0	0	0	0	1
jednotlivci:							
vo vlastnom byte	132	0	0	0	0	0	132
v inom byte	222	0	0	0	0	0	222
podnájomníci	-	-	-	-	-	-	-
spolu	354	0	0	0	0	0	354
úhm	354	192	105	126	19	4	800

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 32: Cenzové domácnosti rodinné podľa počtu závislých detí

Počet závislých detí	Úplné rodiny		Neúplné rodiny
	ženy ekonomicky aktívne	ženy ostatné	
1	74	11	31
2	100	11	17
3	12	6	2
4+	2	1	0
Spolu	188	29	50

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby.

V obci 74% trvale obývaných bytov má ústredné kúrenie lokálne, z ostatných spôsobov druhý najrozšírenejší je kúrenie pomocou kachlí. V čase SODB 2001 ani v jednom byte nebolo ústredné kúrenie diaľkové.

Z hľadiska ochrany životného prostredia má veľký význam použité palivo. V záujmovom území plynofikácia je na stredne dobrej úrovni: v čase SODB 2001 75,7% trvale obývaných bytov používalo plyn na vykurovanie.

Počet neobývaných domov v obci je veľmi vysoký, 37 rodinných domov je voľných, z ktorých 17 rodinných domov je určených na rekreáciu.

Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa zvýši spravidla ich vybavenosť.

V riešenom území až 439 bytov malo farebný televízor k SODB 2001, čo znamenal 92,8%-ný podiel na celkovom bytovom fonde (celoštatný priemer bol 86,6%). Vybavenosť bytov s telefónnou linkou od ST bola 60,3%-ná (celoslovenský priemer bol 70%). Úroveň vybavenia domácností osobným automobilom bola 53,3% (celoštatný priemer bol 39,1%).

Tab. 33: Vybavenie trvale obývaných bytov

Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Bytov spolu	473	1 679
z toho:		
s plynom zo siete	413	1 453
s vodovodom		
v byte	439	1 577
mimo bytu	1	1
bez vodovodu	17	76
nezistené	16	25
s kanalizáciou		
prípojka na kanalizačnú sieť	1	2
septik (žumpa)	428	1 545
so splachovacím záchodom	383	1 407
s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	434	1 556

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 34: Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov

Spôsob vykurovania	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Ústredné kúrenie diaľkové	1	1
Ústredné kúrenie lokálne	350	1 277
na pevné palivo	8	48
na plyn	329	1 183
elektrické	10	37
Etážové kúrenie		
na pevné palivo	3	12
na plyn	29	104
ostatné	1	3
Kachle		
na pevné palivo	23	111
elektrické	1	6
plynové	28	79
ostatné	-	-
Iné	37	86
Spolu	473	1 679

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Pri vlastníctve osobného počítača obec nedosahuje celoslovenské údaje – len 10,8% obyvateľov obce má možnosť používať ho doma (celoslovenský priemer je 12,5%).

Počet domácností napojených na internet je tiež pod celoštátnym priemerom. V čase SODB 2001 len v 3 bytoch (t.j. v 0,6 % bytoch) bol osobný počítač s internetom (celoštátny priemer bol 3,3%). V strednodobom horizonte bude potrebné zvýšiť dostupnosť internetu občanov obce aj pomocou verejných internetových centier.

Tab. 35: Vybavenie trvale obývaných bytov

Vybavenie domácnosti	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Samostatná chladnička	321	1 163
Chladnička s mrazničkou	237	880
Samostatná mraznička	283	1 013
Automatická práčka	289	1 090
Farebný televízor	439	1 596
Telefón v byte	285	986
Mobilný telefón	151	601
Rekreačná chata, domček, chalupa	12	30
Osobný automobil	252	956
Osobný počítač	50	182
Osobný počítač s internetom	3	8

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

A6. Infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

V blízkosti obce prebiehajú európske multimodálne koridory: koridor č. IV. (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky / Komárno – Štúrovo – MR lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy) a koridor č. VII. (vodná cesta Dunaj) s prístavom v Bratislave.

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť prítomnosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory).

Najvýznamnejšími cestnými ťahmi prechádzajúcimi v bezprostrednej blízkosti obce sú I/63 (Štúrovo-Komárno-Dunajská Streda-Bratislava, je najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim územím juhozápadného Slovenska), II/572 (Dunajská Streda-Lehnice-Bratislava, v ďalšom priestorovom rozvoji horného Žitného ostrova predstavuje kostru miestnej rozvojovej osi), II/503 (Šamorín-Senec, táto cesta sa v uzle Senec napája sa na cestu I/61 – Bratislava-Trenčín-Žilina – a v uzle Šamorín na cestu I/63 – Bratislava-Štúrovo) a II/510 (Sládkovičovo-Bratislava).

Väčšina miestnych komunikácií má bezprašnú povrchovú úpravu, s výnimkou komunikácie pri novej radovej zástavbe, ktorá je v súčasnosti vykladaná makadamom a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Medzi cestou a oploteniami rodinných domov sú pásy zelene a stromov, asfaltové (betónové) chodníky pre peších sú vybudované len v krátkych úsekoch. Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov ako aj skvalitniť miestne komunikácie.

Potreba rekonštrukcie miestnych komunikácií vyplýva nielen zo zväčša nevyhovujúcich technických špecifik miestnych ciest, ale aj z nárastu dopravnej záťaže miestnych komunikácií v posledných 10 rokoch (v medziročnom porovnaní 2000 a 1995 bol zaznamenaný až 60,8% nárast dopravnej záťaže).

V nasledujúcich rokoch bude potrebné riešiť aj nedostatok parkovacích plôch v centrálnych priestoroch obce.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec.

Obec nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je na trati č. 131 Bratislava – Dunajská Streda – Komárno (jednokolajnicová a vhodná len pre motorové spoje) v obci Kvetoslavov (5 km). V budúcnosti sa plánuje modernizácia trate č. 131 na traťovú rýchlosť 120 km/h, vrátane elektrifikácie a technickej modernizácie.

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra (25 km),
- cesty do Šamorína (14 km),
- cesty do Bratislavy (15 km),
- cesty do Galanty (40 km).

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečujú SAD Dunajská Streda a.s. (trasa Dunajská Streda-Orechová Potôň-Lehnice-Bratislava, trasa Galanta-Jelka-Nový Život-Bratislava, Tomášov-Šamorín) a SAD Bratislava a.s. (trasa Bratislava-Štvrtok na Ostrove-Čakany-Zlaté Klasy). V obci je potrebné vhodnejšie umiestnenie autobusových zastávok ako aj ich rekonštrukcia, respektíve vybudovanie nových.

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dáva predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošídlných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na:

- ☐ vzťahy na centrálnu časť obce, resp. miestnych častí,
- ☐ vzťahy k rekreačným cieľom súvisiacim s medzinárodnou cyklistickou trasou pozdĺž Dunaja,
- ☐ vzťahy k rekreačným cieľom súvisiacim s regionálnou cyklistickou trasou pozdĺž Malého Dunaja.

V blízkosti riešeného územia sa nachádza v súčasnosti najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, Dunajská cykloturistická cesta, ktorá má veľký medzinárodný význam.

Zadanie Územného plánu obce Štvrtok na Ostrove v oblasti rozvoja cyklistickej dopravnej infraštruktúry navrhuje v predmetnom území systému cyklistických trás vo vzťahu na okolité obce (Tomášov, Most pri Bratislave, Senecké jazerá atď.).

Zadanie Územného plánu obce Štvrtok na Ostrove v oblasti rozvoja nemotorovej dopravnej infraštruktúry navrhuje v predmetnom území preveriť možnosti vytvorenia siete peších, ukľudnených trás vedených mimo hlavný priestor motorovej dopravy.

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 20 km vzdialenosti (v Bratislave).

Najbližší prístav na Dunaji sa nachádza tiež v Bratislave.

Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti rozvoja dopravnej infraštruktúry navrhuje v predmetnom území:

- rezervovať územný koridor pre južný cestný ťah v úseku (Šamorín-Dunajská Streda-hranica okresu s kategóriou R 11,5/100 (9.1.10),
- vybudovať cyklistické prepojenie s Dunajskou Stredou a jej rekreačným zázemím s nadväznosťou na Medzinárodnú podunajskú cykloturistickú trasu (9.5.9).

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec nemá vybudovaný verejný vodovod, obyvatelia sú zásobovaní pitnou vodou z miestnych studní. Kvalita pitnej vody v miestnych studniach je nevyhovujúca, sú znečistené jednak so splaškovou vodou z nekvalitných žump, jednak s hnojivami pochádzajúcimi vplyvom intenzívnej poľn. činnosti. Výstavba verejného vodovodu je naplánovaná na roky 2007-2010, obec bude zásobovaná pitnou vodou zo Skupinového vodovodu Kvetoslavov-Hviezdoslavov-Štrvok na Ostrove z vodného zdroja Šamorín.

Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti vodného hospodárstva navrhuje v predmetnom území:

- rozširovať existujúce skupinové vodovody postupným pripájaním ďalších sídiel (10.2.9).

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

V obvode Dunajská Streda je veľmi dôležitou prioritou odkanalizovanie Žitného ostrova ako celku, vyčistenie zachytených odpadových vôd a ich odvedenie do vhodného recipientu (PHSR TTSK, 2003).

Verejná kanalizačná sieť v obci je vybudovaná len na krátkych úsekoch (majú ju len v severovýchodnej časti obce) – síce celá projektová dokumentácia - ktorá navrhuje delenú splaškovú gravitačnú kanalizáciu kombinovanú s tlakovou kanalizáciou – už bola vypracovaná v roku 2000, vo väčšine bytov odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov (avšak kvalita žump vo väčšine prípadov je nevyhovujúca, odpadová voda z nich presekáva do podzemných vôd a tak ich znečisťuje) žump je, čo sa potom vyváža fekálnymi vozidlami na novostavanú ČOV v obci Hubice (ČOV v obci Hubice zabezpečuje čistenie odpadových vôd z 7 obcí: Hubice, Kvetoslavov, Čakany, Mierovo, Lehnice, Oľdza, Štrvok na Ostrove).

ČOV v obci Hubice je mechanicko-biologická s nízko zaťažovanou aktiváciou s úplnou aerobnou stabilizáciou kalu. Skúšobná prevádzka tejto čistiarne bola ukončená v roku 2003, v súčasnosti sú na ČOV privádzané odpadové vody z obce Hubice a privádzané fekálnymi vozmi odpadové vody okolitých obcí (čistené vody z ČOV sú odvádzané do Malého Dunaja). ČOV Hubice bola projektovaná na kapacitu 9100 EO, v súčasnosti je zrealizovaná len polovica biologického čistenia. Po napojení obyvateľov z okolitých obcí, čo by malo byť k úrovni roku 2007, by mala mať na ČOV Hubice privádzaná voda od cca 7215 obyvateľov.

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prístrojmi odvodňovacími rigolmi.

Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti vodného hospodárstva navrhuje v predmetnom území:

- uprednostňovať výstavbu kanalizácií a čistiarní odpadových vôd v Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov a odkanalizovanie sídiel nachádzajúcich sa v pásme hygienickej ochrany alebo v blízkosti ďalších významných zdrojov pitnej vody (10.2.1),
- vylepšovať kvalitu vody v systéme kanálov budovaním čistiarní odpadových vôd na celom území s cieľom zlepšiť kvalitu povrchových vôd a chrániť podzemné vody Žitného ostrova (10.2.6).

V najbližších rokoch prvoradým cieľom obce Štvrtok na Ostrove je vybudovať obecnú kanalizačnú sieť v rozsahu celej obce.

Zásobovanie elektrickou energiou

V súčasnosti obec je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce (zásobovanie odberateľov obce sa uskutočňuje prostredníctvom 9-tich 22/0,4 kV transformačných staníc o celkovom inštalovanom výkone 4660 kVA, ktorých vyťaženosť je prakticky na 100%). V nadväznosti na územnoplošný rozvoj obce – na urbanistickú koncepciu rozvoja obytnej, výrobnéj a rekreačnej funkcie – bude potrebné doplnenie siete trafostaníc.

Zásobovanie plynom

Obec je plno plynofikovaná.

V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom. Možno konštatovať, že podstatná časť tepla pre účely vykurovania, varenia a prípravy TÚV objektov bytových aj nebytových, sa vzhľadom na svoju všestrannú výhodnosť, získava spaľovaním zemného plynu.

V roku 2002 bol celkový odber ročný odber plynu 1 747 623 m³. Maximálna hodinová spotreba bol v roku 2003 608m³/ hod., pričom vyťaženosť bola 50% (túto rezervu je možné využiť pre navrhované rozvojové lokality – ktoré definuje Územný plán obce.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

V obci sa nachádza 1 verejný telefónny automat od Slovak Telecom a.s..

Obec má dobré GSM pokrytie.

V nasledujúcich rokoch je potrebné venovať pozornosť i rozširujúcim sa informačným sieťam. Internetová gramotnosť v obci je nízka, preto treba podporovať investície na zabezpečenie prístupu k širokopásmovému internetu v každej domácnosti obce.

V súčasnosti prístup k širokopásmovému internetu je zabezpečený cez mikrovlnné spojenie (zabezpečuje ho Real-Net s.r.o.). V blízkej budúcnosti ST a.s. má v pláne umiestnenie optického kábla v trase Bratislava-Most pri Bratislave-Štvrtok na Ostrove.

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch, staré svietidlá (o intenzite 125 W, 250 W) sú priebežne vymieňané za nové, úspornejšie.

A7. Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele ako priemerná mesačná nominálna mzda, miera nezamestnanosti a pod. v predchádzajúcich kapitolách), avšak blízkosť Bratislavy v posledných rokoch začala veľmi pozitívne ovplyvňovať miestne hospodárske podmienky: rozhodujúca časť obyvateľstva obce pracuje v hlavnom meste Slovenska.

Záujmový región – obvod/okres Dunajská Streda – patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie má poľnohospodárstvo a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

A7.1. Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 1205,8 ha, čo predstavuje 92,3% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívannej ako orná pôda – 93,2%.

Tab. 36: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Obec	Celková výmera v m ²	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Výmera v m ² pre poľnohospodársku pôdu
Štvrtok na Ostrove	13 066 067	11 238 627	-	483 930	332 214	3 250	-	12 058 021

Prameň: VUGK, 2004

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, rozhodujúca väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie priestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o.: Agro-kredit s.r.o., Hydina-Štvrtok s.r.o., Samo s.r.o.. K 1.5.2005 v obci bolo 8 samostatne hospodáriacich roľníkov.

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie takmer všetkých poľnohospodárskych plodín.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniný (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a ďateliny.

K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch. V priestore obce veľkú tradíciu má aj vinohradníctvo.

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu.

Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia je chov hydiny a produkcia vajec (Samo s.r.o. – kapacita farmy je 80 000 nosníc). Zadanie Územného plánu obce Štvrtok na Ostrove odporúča stanoviť ochranné pásmo farmy hydiny Samo s.r.o. voči obytnej zóne.

V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Vo väčšine domácností sa chovajú ošípané pre vlastnú konzumáciu; ale sú aj také domácnosti, kde sa ošípané chovajú za účelom predaja na bitúnok (alebo sa chovajú prasnice s cieľom produkcie prasiatok). Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky, kačice, morky a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočíšnej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

Záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti poľnohospodárskej výroby navrhuje medzi inými v záujmovom priestore:

- rešpektovať pri ďalšom urbanistickom rozvoji územia poľnohospodársky pôdny fond ako jeden z limitujúcich faktorov tohto rozvoja (5.1),
- rešpektovať pri rozvoji územia ochranu trvalých kultúr vo vyhlásených vinohradníckych oblastiach (5.2),
- zabezpečiť protieróziu ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín (5.3),
- rešpektovať pri návrhu reštrukturalizácie poľnohospodárskej produkcie vyhlásenú Chránenú vodohospodársku oblasť Žitný ostrov reguláciou používania chemických prostriedkov a reguláciou kapacity produkčných chovov (5.4),
- podporovať alternatívne poľnohospodárstvo na chránených územiach, v pásmach hygienickej ochrany a na územiach začlenených do územného systému ekologickej stability (5.5).

Obec (ako aj jej mikropriestor) poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území, kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zvere (srnec, zajac, bažant).

Dávnej tradícii sa v okolí obce teší rybárstvo (na rieke Malý Dunaj), ktoré tvorí doplnkovú časť odvetvia pôdohospodárstva. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje zákon č. 130/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov. Slovenský rybársky zväz oficiálne vyznačuje v príľahlej časti Malého Dunaja jeden rybársky revír – kaprový revír s názvom Malý Dunaj č. 3 (kaprové vody sú vody, ktoré svojím charakterom a kvalitou vytvárajú prostredie pre život predovšetkým takých druhov rýb, akými sú kapor sazan (*Cyprinus carpio* – divá forma), kapor rybničný (*Cyprinus carpio* – zdomácnená forma), štika severná (*Esox lucius*), zubáč veľkoušty (*Stizostedion lucioperca*), sumec veľký (*Silurus glanis*) a úhor európsky (*Anguilla anguilla*); významné sprievodné druhy rýb sú hlaváčka podunajská (*Hucho hucho*), podustva severná (*Chondrostoma nasus*), mrena severná (*Barbus barbus*), jalec hlavatý (*Leuciscus cephalus*) a jalec maloústy (*Leuciscus leuciscus*)).

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám SR, lesnatosť k.ú. obce je extrémne nízka (výmera lesného pôdneho fondu je len 0,22 ha), čo je dôsledkom nížinnej polohy územia, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu.

Záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti lesného hospodárstva navrhuje medzi inými v záujmovom priestore:

- rozširovať výmeru lesného pôdneho fondu o pozemky porastené lesnými drevinami, evidované v katastri nehnuteľností v druhu poľnohospodárska pôda (6.2),
- vytvárať územno-technické predpoklady na zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia (6.6),
- pri úprave pozemkov riešiť ochranu poľnohospodárskej pôdy pred veternou eróziou sústavou vetrolamov v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability (6.7).

A7.2. Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Dunajská Streda) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselná výroba obce je veľmi slabá, toto odvetvie zastupujú predovšetkým samostatne zárobkovo činné osoby so svojimi domácimi aktivitami ako stolárstvo, tesárstvo a sklenárstvo. Špeciálnym výrobným profilom sa vyznačujú Polyklíma a.s. (ktorá sa zaoberá projektovaním, výrobou, dodávkou, montážom a servisom v nasledovných oblastiach: komínové systémy, odvody spalín, • vzduchotechnika • klimatizácia • odprašovanie • chladenie • výroba VZT potrubí a tvaroviek • garážové a objektové brány), GRAVEL Land, s.r.o. (výroba transportného betónu, výroba betónových, cementových, sadrových výrobkov a umelého kameňa)

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí:

- vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily,
- vzhľadom na skutočnosť, že obec leží v CHVO a v k.ú. obce sa nachádzajú najúrodnejšie pôdy je potrebné sa orientovať na výrobu bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu,
- preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania.

Zadanie ÚPN obce Štvrtok na Ostrove vyčleňuje plochy pre rozvoj podnikateľských aktivít – areálového typu lokalizovať vo väzbe na existujúci areál PD pri vstupe do obce zo smeru od Bratislavy.

A7.3. Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov a garáží (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby murárstvo, maliarske práce, vedenie účtovníctva, sprostredkovateľstvo, autoopravovňa, montáž káblových rozvodov, pohrebníctvo. Z významnejších služieb vynikajú služby poskytované právnickými osobami NÉMETH Lift, s.r.o. (výroba, montáž, vykonávanie revízií, skúšok, opráv, generálnych opráv a rekonštrukcií výtahov), JC design - reklamná a produkčná agentúra, s.r.o. (výroba reklám a reklamná činnosť), Ing. Štefan Vrátny, s.r.o. (prekladanie a tlmočníctvo z/do jazyka anglického, nemeckého a slovenského).

V obci sa nachádza 5 pohostinstiev. V obci zatiaľ chýbajú reštauračné a ubytovacie služby.

Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom. Sieť maloobchodných predajní predstavujú 4 predajne potravín a zmiešaného tovaru, predajňa mäsových výrobkov, predajňa vajec, predajňa domácich a záhradkárskych potrieb, 2 predajne textilu, 2 predajne darčkových potrieb - kvetinárstva, predajňa autosúčiastok a úžitkových prívesov.

Obec uvažuje s vytvorením centra služieb v priestoroch bývalého hospodárskeho dvora, čím vytvorí vhodné podmienky na podporu malých a stredných podnikateľov.

A7.4. Podnikateľská aktivita

K 31.12.2003 v obci bolo 148 aktívnych právnických a fyzických osôb.

Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci vyše 90% tvoria fyzické osoby (FO). Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb (PO) na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v poľnohospodárstve a v obchode.

Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných FO v rámci živnostenského podnikania. Počet evidovaných FO v záujmovom území stagnuje v poslednom období, čo je dôsledok iba formálnej podpory malého a stredného podnikania, nízkej finančnej pomoci štátu a nedostatkov v legislatíve.

Tab. 37: Štruktúra aktívnych právnických a fyz. osôb podľa druhu vlastníctva k 31.12.2003 (počet)

Obec	Zatiaľ nezistené	Medzinár. s prevažujúcim verej. sektorom	Súkrom. tuzemské	Družstevné	Štátne	Vlastníctvo územ. samosprávy	Vlast. združení, polit. strán a cirkví	Zahraničné	Medzinár. sprevaž. súkrom. sektorom	Zmiešané (kombinácia 1 až 8)	SPOLU
Štvrtok na Ostrove	0	0	141	0	0	2	4	1	0	0	148

Prameň: Register ekonomických subjektov SR, 2004

Tab. 38: Štruktúra aktívnych právnických a fyz. osôb podľa formy podnikania (počet)

Živnosť	Živnosť v OR	SHS roľník	Živ. a SHR roľník	Spol.s r.o.	Akc.spol.	Spoločenská vlastník	Rozpočt.org.	Združenie (zväz, spolok)	Cirkev.org.	Org.jednotka združenia	Obec, mesto	SPOLU
123	2	5	3	7	1	1	1	2	1	1	1	148

Prameň: Register ekonomických subjektov SR, 2004

Tab. 39: Štruktúra aktívnych právnických a fyz. osôb podľa OKEČ k 31.12.2003 (počet)

hospodár., poľov., a služby	Výr.potrav.a nápojov	Textil.výr.	Odev.výr.	Drevár.výr.	Výr.kov.konstr.	Výr.strojov	Výr.el.stroj.	Výr.zdravot.a opt.str.	Výr.nábytku	Stavebníctvo	Predaj a údrž.mot.voz.a predaj pohon.látok	Veľkoobchod	Malooobchod
6	1	2	3	2	3	5	1	1	2	55	5	5	24

Prameň: Register ekonomických subjektov SR, 2004

Tab. 40: Štruktúra aktívnych právnických a fyz. osôb podľa OKEČ k 31.12.2003 (počet)

Hotely a rešt.	Pozem.doprava	Ved.faj.čin.v dopr.a činn.cestov.kanc.	Pošta a telekom.	Čin.v oblasti nehnut.	Počítač.činn.	Iné obch.slужby	Verej.správa	Školsťvo	Činnosti člen.organiz.	Rekreac.kult.a šport.činn.	Ostat.slужby	SPOLU
4	3	1	0	1	2	11	1	1	3	2	4	148

Prameň: Register ekonomických subjektov SR, 2004

A7.5. Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Národný program rozvoja cestovného ruchu SR na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu navrhuje rozvíjať nasledovné nosné formy cestovného ruchu: a) Letná rekreácia, pri vodných plochách založená na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy. b) Mestský a kultúrny cestovný ruch. c) Zdravotný cestovný ruch v jeho klasickej liečebnej podobe, ktorý je potrebné zachovať a popritom rozvíjať zdravotný cestovný ruch (relax, fitness, prevencia, skrášľovanie, kondícia), ktorý začína prudko rásť prakticky v celosvetovom rozsahu. d) Vidiecky cestovný ruch a agroturistika. e) Doplnkové formy cestovného ruchu.

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Štvrtok na Ostrove má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj vidieckej turistiky vrátane agroturistiky (ktorá je forma vidieckej turistiky poskytovaná podnikateľmi v poľnohospodárskej výrobe a slúži im ako dodatočný alebo ďalší finančný zdroj k udržaniu alebo rozšíreniu hlavného podnikateľského programu). Tieto aktivity sú bezprostredne späté s prírodou, krajinou a vidieckym prostredím, prispievajú k celkovému rozvoju obce (i jej mikropriestoru) najmä tým, že umožňujú zhodnotiť danosti vidieckeho prostredia (rozptýlené majerské osídlenie), a to i pri pomerne nízkej finančnej náročnosti, vytvoria nové pracovné príležitosti, napomáhajú obnove a rozvoju obce, vytvárajú predpoklad pre prepojenie vidieckeho cestovného ruchu s poľnohospodárstvom najmä cez zhodnocovanie produktov RV a ŽV pri poskytovaní základných, ale aj doplnkových služieb.

Cez vidiecky turizmus sa do procesu turizmu a rekreácie zapája vidiecke osídlenie, a to:

- ☐ zabezpečením vybavenosti a služieb pre CR priamo v obciach,
- ☐ zabezpečením rekreačného pobytu v obciach a osadách, pričom tieto môžu získať aj funkciu rekreačného útvaru,
- ☐ poznávaním vidieckeho spôsobu života až aktívnou prácou v rámci tzv. agroturistiky.

V obci turisticky najhodnotnejšou lokalitou je románsky kostol sv. Jakuba, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou evidovanou v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR – evidovaný pod číslom 122/0. Kostol sv. Jakuba bol dostavaný začiatkom 13. storočia. Kruhové stĺpy nesúce klenbu bez rebier sú zo 16. storočia. Po roku 1480 mala v kostole prebehnúť prestavba a neskoršie renesančné úpravy nie sú vôbec datované. Zaujímavosťou kostola je neogotický organ, navrhnutý v roku 1991 za kultúrnu pamiatku. Výtvarne je dotvorený motívom gotizujúcich lalí a rezba nad píštalovými policami vychádza opäť z typických gotických tvarov okenného rámovania s motívom mníšky a štvorlístku v rohoch. Organ vybudoval v r. 1877 v Budapešti dvorný organár Sándora Országha v romantickom duchu neogotiky.

Význam tejto pamiatky svedčí aj jej zaradenie do projektu „Kultúrna cesta Dunaj), ktorú spracovala Rakúska spolková krajina Dolné Rakúsko v rámci pracovného spoločenstva dunajských krajín (jedná sa o digitálnu mapu, ktorá zahŕňa územie 50 km po oboch brehoch Dunaja – sú na nej vyznačené dôležité kultúrne objekty v tomto území.

V danej lokalite sa však nachádzajú aj ďalšie pamiatkové objekty (architektonické pamiatky a solitéry), ktoré nie sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR, ktoré však majú historické a kultúrne hodnoty. Ide o tieto pamiatky a objekty:

- budova rímskokatolíckej fary – pri r.k. kostole sv Jakuba,
- trojičný stĺp v parku pri kostole (kamenný, z roku 1900, obnovená v roku 2000),
- plastika sv. Floriána z roku 1893 – pri kult. dome,
- prícestný kríž z roku 1799 – pred domom č. 144,
- prícestný kríž z roku 1913 – v poli za obcou v smere k Bratislave,
- pomník padlým v 1. svetovej vojne (v areáli kult. domu),
- pomník padlým v 2. svetovej vojne (na cintoríne),
- ľudový dom č. 64 (z roku 1927),
- budova bývalej školy pri rímskokat. kostole (z roku 1933),
- budova kultúrneho domu,
- dom smútku (novostavba 2001).

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku - návštevníkov môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestoru), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

V mikropriestore obce veľkú tradíciu majú aj hody, jarmoky, trhy, fašiangové slávnosti – tieto každoročne organizované kultúrne podujatia tiež predstavujú zaujímavý turistický produkt.

V mikropriestore obce sú pre cykloturistiku veľmi dobré podmienky vzhľadom na nížinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

Súčasná úroveň navštevovanosti obce je nízka - v samotnej obci Štvrtok na Ostrove sa nenachádza žiadne zariadenie rekreácie a cestovného ruchu – cestovný ruch v súčasnosti má len malý merateľný význam – obec a jej okolie majú využitie len pre krátkodobú rekreáciu (návšteva kostola sv. Jakuba, resp. cykloturistika).

V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude potrebné rozvíjať reštauračné a ubytovacie služby, a súčasne rozvíjať aj kvalitnú propagáciu produktov CR a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu. Zadanie Územného plánu obce Štvrtok na Ostrove navrhuje:

- preveriť možnosti zapojenia obce do siete poznávacej turistiky resp. cyklotrás na Žitnom ostrove,
- preveriť možnosti vytvorenia oddychového centra pri jazierku vedľa cesty na Čakany,

- vzhľadom na prírodné danosti územia obce orientovať sa na vytváranie podmienok v obci pre rozvoj vidieckej turistiky, pre ktorú je potrebné dobudovať sieť služieb a vybavenosti pre vytvorenie adekvátneho rekreačného zázemia nielen pre samotnú obec, ale aj pre širšie okolie.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavujú:

- Dunajská cyklistická cesta a na ne nadväzujúce odbočky (sieť cykloturistických trás, odvíjajúcich sa z medzinárodnej podunajskej trasy krížom cez poľnohospodársku krajinu, k trasám pozdĺž Malého Dunaja) prechádzajúce cez obec Štvrtok na Ostrove,
- blízko tečúca rieka Malý Dunaj (Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj navrhuje vytváranie rekreačného krajinného celku pozdĺž Malého Dunaja),
- množstvo pamiatkovo chránených parkov v blízkych obciach (Hubice, Čakany, Nový Život, Malinovo).
- plánovaná rekonštrukcia hlavného námestia a vybudovanie remeselného dvora – kde by boli vytvorené podmienky podporujúce oživenie tradičných remesiel (súčasťou upraveného centra by boli cukrárne, kaviarne, malé obchody so suvenírmi atď.),
- plánovaná turisticko-informačná agentúra, ktorá by poskytovala služby pre turistov a by vyvíjala marketingové aktivity v mikroregióne obce,
- obnovená tradícia rómskeho festivalu v obci (v minulosti sa konal každoročne rómsky festival za účasti rómskych obyvateľov z celého Slovenska, ale aj zahraničia).

Vyššie uvedené rozvojové programy sa nadviažu na Závaznú časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj, ktorá v oblasti rekreácie a turistiky navrhuje medzi inými:

- podporovať a prednostne rozvíjať ťažiskové oblasti rekreácie, ktoré majú pre rozvoj v danom území najlepšie predpoklady - pobyt pri vode (na báze vodných plôch, tokov a geotermálnych prameňov), tranzitnú, poznávaciu, vidiecku, vodnú a cyklistickú turistiku (2.1),
- podporovať rozvoj bodových lokalít v poľnohospodárskej krajine, predovšetkým areály termálnych kúpalísk a vodné plochy (2.3),
- prepojiť rekreačnú turistiku s poznávacou turistikou (2.4),
- zabezpečiť na hlavných tranzitných turistických trasách potrebnú obslužnú vybavenosť a napojenie na blízke rekreačné a turistické ciele (2.6),
- vytvoriť podmienky na rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky (2.7),
- lokalizovať potrebnú vybavenosť do obcí ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov; do voľnej krajiny umiestňovať len vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností závislých od prírodných daností (2.8).

A8. Občianska vybavenosť obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti kultúry a administratívy, športové a sociálne zariadenia.

Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva, pošta, bankovníctvo

Zariadenia miestnej administratívy a správy sú zastúpené obecným úradom, ktorý je lokalizovaný v centre obce.

Komplexné poštové služby pre obyvateľov obce sú zabezpečené miestnym poštovým úradom (ktorá zabezpečuje poštové služby aj pre obyvateľov obce Čakany). Pošta sa nachádza v objekte obecného úradu.

Stavebné povolenia v obci sa vydávajú na Spoločnom stavebnom úrade na miestnom obecnom úrade (ktorý vydáva stavebné povolenia aj pre stavby v obciach Čakany a Kvetoslavov).

Zariadenia peňažných služieb v obci sa nenachádzajú (okrem peňažného inštitútu Poštová banka a.s., ktorá je lokalizovaná v priestoroch miestneho poštového úradu), najbližšie sú lokalizované v obciach Lehnice, Zlaté Klasy a v meste Šamorín.

Obec má požiarnu zbrojnicu, dobrovoľný hasičský zbor obce je veľmi aktívny (má 15 členov).

Školstvo

Zariadenia školstva v obci Štvrtok na Ostrove sú vybudované na úrovni lokálneho významu.

☐ Materská škola

V súčasnosti predškolská výchova sa v obci poskytuje v jednom zariadení materskej školy (MŠ s vyuč. jaz. maď.). V školskom roku 2004/2005 navštevovalo ju 50 detí.

Mierny pokles počtu detí za posledné roky v miestnej materskej škole je len dočasným problémom, v súvislosti s veľkým migračným prírastkom obyvateľstva očakáva sa stabilizovanie počtu detí na úrovni 50-55 od r. 2007.

☐ Základná škola

V obci sú základné školy (ZŠ 1-4, ZŠ s VJM 1-9), školy sú umiestnené v spoločnej budove.

Základná školská dochádzka v slovenskom vyučovacom jazyku sa zabezpečuje v obci len na I. stupni (t.j. pre ročníky 1-4), žiaci 5-9 ročníka navštevujú ZŠ v Šamoríne. 1-9 školy s vyučovacím jazykom slovenským najbližšie sa nachádzajú v meste Šamorín a v obci Zlaté Klasy.

Pre obyvateľov maďarskej národnosti je zabezpečená úplná základná školská dochádzka v mieste bydliska, v školskom roku 2004/2005 navštevovalo miestny ZŠ

s VJM navštevovalo 111 detí (túto školu navštevujú aj deti zo susednej obce Čakany na II. stupni).

Tab. 41: Vývoj počtu detí v MŠ v období 1994-2004

1994 / 5	1995 / 6	1996 / 7	1997 / 8	1998 / 9	1999 / 0	2000 / 1	2001 / 2	2002 / 3	2003 / 4	2004 / 5.
73	70	68	64	60	66	61	50	51	48	50

Prameň: Obecný úrad

Tab. 42: Vývoj počtu detí v ZŠ s vyuč. jaz. maď. v období 1994-2004

1994 / 5	1995 / 6	1996 / 7	1997 / 8	1998 / 9	1999 / 0	2000 / 1	2001 / 2	2002 / 3	2003 / 4	2004 / 5.
135	148	146	151	157	165	161	149	152	139	111

Prameň: Obecný úrad

Tab. 43: Vývoj počtu detí v ZŠ 1-4. v období 1994-2004

1994 / 5	1995 / 6	1996 / 7	1997 / 8	1998 / 9	1999 / 0	2000 / 1	2001 / 2	2002 / 3	2003 / 4	2004 / 5.
11	11	19	24	32	33	30	32	27	26	15

Prameň: Obecný úrad

Na základe demografickej prognózy riešeného územia možno konštatovať, že súčasné kapacity školských zariadení v obci budú vyhovieť aj v budúcnosti.

Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti školstva navrhuje v predmetnom území:

- zamerať sa na zvyšovanie kvalitatívneho štandardu jestvujúcich zariadení z pohľadu budúcich požiadaviek na rozvoj siete základného školstva (3.1.3).

Budova škôl si vyžaduje rekonštrukciu.

Zdravotníctvo

Primárne zdravotnícke služby obyvateľom obce sú zabezpečené v blízkej obci Zlaté Klasy (avšak popritom raz do týždňa ordinuje jeden všeobecný praktický lekár aj v obci Štvrtok na Ostrove), nemocničné zdravotnícke služby sú zabezpečené jednak v obvodnom centre Dunajská Streda, jednak v Bratislave. V obci funguje opatrovateľská služba.

Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti zdravotníctva navrhuje v predmetnom území:

- vytvárať podmienky na rovnocennú prístupnosť a primeranú dostupnosť obyvateľov jednotlivých oblastí kraja k nemocničným zariadeniam a službám (3.2.2).

Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti sociálnej starostlivosti navrhuje v predmetnom území:

- zvyšovať kvalitu a kvantitu sociálnych služieb ubytovacích zariadení pre starých ľudí (napr. domovy – penzióny pre dôchodcov) a súvisiacich služieb pre nich vo väzbe na predpokladaný demografický vývoj, ktorý počíta s nárastom obyvateľov v produktívnom veku, tak, aby bol kraj v tejto oblasti sebestačný (3.3.1).

Obec nemá zabezpečené zariadenia sociálnych služieb, pričom perspektívne uvažuje so zriadením penziónu pre dôchodcov s kapacitou 25-30 osôb.

Kultúrne, športové a ostatné zariadenia

Obec má 1 kultúrny dom, počet miest na sedenie je 200. V roku 2003 boli v ňom sociálne miestnosti rekonštruované, potrebná by bola ešte rekonštrukcia jeho javiska.

Obec má aj obecnú knižnicu, nachádza sa v nej 5400 kníh.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú nasledovné športové ihriská v areály školy a futbalové ihrisko (športový areál TJ Štvrtok na Ostrove je lokalizovaný v južnej časti zastavaného územia obce, k futb. ihrisku patrí aj šatňa). Pri škole sa nachádza aj jedna telocvičňa, jej stav je však veľmi nevyhovujúci (potrebná by bola jej úplná rekonštrukcia).

V obci zatiaľ chýba krásne upravené ihrisko pre detí.

V rámci zámerov rozvoja obce sa uvažuje s výstavbou maloplošných ihrísk (volejbalové) a oddychového centra pri jazierku vedľa cesty na Čakany.

Podľa plánov jedna súkromná spoločnosť (Duars s.r.o.) by mala zriadiť verejný internetový bod v obci v blízkej budúcnosti.

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádza aj 1 cintorín, 1 kostol a 1 dom smútku. Rozloha cintorína je kapacitne nepostačujúca, uvažuje sa s jeho rozšírením.

Mimovládne organizácie a občianske združenia

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života.

Podmienky vzniku a právne postavenie občianskych združení upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, v znení neskorších predpisov.

Rovnako významnú spoločenskú funkciu zabezpečujú aj neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, nadácie a neinvestičné fondy.

Založenie, vznik, zrušenie, zánik, postavenie orgánov a hospodárenie neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby upravuje zákon č. 213/1997 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Nadácia je účelové združenie majetku, ktorý slúži na podporu verejnoprospešného účelu. Postavenie a právne pomery nadácií a vytváranie nadačných fondov upravuje zákon č. 34/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Neinvestičný fond je neziskovou právnickou osobou, ktorá združuje peňažné prostriedky určené na plnenie všeobecne prospešného účelu alebo individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo pre skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou. Zriadenie, vznik, zrušenie, zánik a hospodárenie neinvestičných fondov upravuje zákon č. 147/1997 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú: základná organizácia CSEMADOK-u, základná organizácia Slovenského červeného krížu, klub dôchodcov, miestny športový klub (TJ Štvrtok na Ostrove, vyvíja aktivity vo futbale a motokrose), Pro Civitas o.z. (jeho cieľom je rozvíjať kultúrny život v obci, zachovať si miestnu kultúrnu tradíciu), Spoločenstvo Štvrtčanov Sv. Jakuba o.z. (jeho cieľom je rozvíjať kultúrny život v obci, zachovať si náboženské pamiatky). Tradičnými kultúrnymi

akciami obce sú Obecný deň (dvojdňový festival s bohatým kultúrnym programom, tradične organizovaný na sv. Jakuba v druhej polovici júla), majáles (tradične organizovaný prvý májový víkend), silvestrovská zábava (organizovaný dobrovoľným hasičským zborom).

Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti kultúrno-historických hodnôt navrhuje v predmetnom území:

- nadväzovať na historicky vytvorenú štruktúru mestského a vidieckeho osídlenia s cieľom dosiahnuť ich funkčnú aj priestorovú previazanosť pri akceptovaní ich tvaru, obsahu a foriem, ako aj ich identity, špecifickosti a tradícií (4.1),
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky, a to aj v širšom rozsahu, ako požaduje ochrana pamiatok (4.2),
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských technických a hospodárskych hodnôt charakterizujúcich dané prostredie, a to ako vo forme hmotnej, tak aj nehmotnej, a vytvárať pre ne vhodné prostredie (4.3),
- rešpektovať a uplatniť funkčnú a typovú profiláciu jednotlivých vidieckych sídiel a ich častí (4.4).

A9. Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Súčasný stav kvality životného prostredia záujmového regiónu je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity.

V celkovom hodnotení úroveň životného prostredia je 2. stupňa, čo znamená, že je to prostredie vyhovujúce.

Voda

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 184/2002 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) s účinnosťou od 1. júna 2002. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Voda podľa Ústavy Slovenskej republiky je vo vlastníctve štátu a na jej nakladanie podľa povahy veci je potrebné povolenie, príp. súhlas príslušného vodohospodárskeho orgánu. Zákon ochrany vodných pomerov a vodárenských zdrojov rozoznáva v územnej ochrane chránené vodohospodárske oblasti, ochranné pásma vodárenských zdrojov, citlivé oblasti, zraniteľné oblasti.

Obec, podobne ako prevažná časť obvodu Dunajská Streda, patrí k chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vôd Žitného ostrova, ktorá bola vyhlásená nar. vlády č. 46/78 Zb. (z celkového počtu obcí – 66 – patrí k chránenej oblasti prirodzenej akumulácii vôd 58 obcí).

Vzhľadom na túto skutočnosť pri výbere lokality na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov často dochádza k stretu záujmov ochrany prírody a odpadového hospodárstva.

Rieka Malý Dunaj patrí medzi silne znečistené toky Slovenska. Najhoršiu kvalitu vody dosahuje v skupine mikrobiologických ukazovateľov.

Tab. 44: Kvalita povrchových vôd v období 2000-2001

Tok - miesto odberu vzorky	Trieda kvality povrchových vôd a určujúce ukazovatele jednotlivých skupín					
	Kyslíkový režim	Základné fyzikálno-chemické ukazovatele	Nutrienty	Biologické ukazovatele	Mikrobiologické ukazovatele	Mikropolutanty
Malý Dunaj Jelka	II	II	III	III	IV	IV

Poznámka: Povrchové vody sú podľa kvality vody zaraďované do 5 tried kvality: I. trieda - veľmi čistá voda, II. trieda - čistá voda, III. trieda - znečistená voda, IV. trieda - silne znečistená voda, V. trieda - veľmi silne znečistená voda

Prameň: Slovenský hydrometeorologický ústav

Dunaj, ktorý preteká v blízkosti územia obce, patrí medzi najznečistenejšie toky Slovenska, je kontaminovaný odpadovými vodami priemyselného a komunálneho charakteru, ako aj poľnohospodárskym znečistením. Z areálovo - bodových konfliktov má najpodstatnejší význam absencia odkanalizovania (akumulácia odpadových vôd v žumpách a septikoch) a poľnohospodárska činnosť.

V období 2001-2002 na záujmovom úseku Dunaja bola kvalita vody v skupine ukazovateľov kyslíkového režimu zaradená do II. triedy kvality (čistá), v skupine

základných fyzikálno-chemických ukazovateľov je kvalita vody v toku na úrovni III. triedy kvality (znečistená), v skupine biologických ukazovateľov zaradená do III. triedy kvality (znečistená), v skupine mikrobiologických ukazovateľov zaradená do IV. triedy kvality (silne znečistená). Na základe mikropolutantov voda Dunaja na danom úseku je zaradená do IV. triedy kvality (silne znečistená), kým na základe nutrientov zaradená do III. triedy kvality.

Kvalita podzemných vôd v tejto oblasti sa pozoruje v kvartérnych sedimentoch rieky Dunaj. Zmeny režimu kolísania hladín v závislosti od hladiny v povrchovom toku patria k hlavným faktorom vplyvu zmien kvality podzemných vôd. V dôsledku vysokej priepustnosti zvodneného prostredia sa stáva problémom sekundárne znečistenie podzemných vôd poľnohospodárskou a priemyselnou výrobou, ale aj skládkovanie komunálnych odpadov a znečistenie komunálnych odpadových vôd.

Katastrálne územie obce je oblasť významne ovplyvňovaná poľnohospodárskou činnosťou, vybudovaným systémom kanálovej siete a antropogénnym znečistením. V oblasti prevláda vápenato-hydrogénuhličitanový typ vody.

V záujmovom území vážnym problémom je aj ohrozenie a poškodenie akosti podzemných vôd vplyvmi petrochemického, chemického a strojárskoho priemyslu. V čiastkovom povodí Malého Dunaja a Čiernej Vody pôvodne veľmi kvalitné infiltrované podzemné vody sa zmenili na vody veľmi silne znečistené vplyvom odvádzania časti odpadových vôd zo Slovnaftu a.s. v Bratislave do Malého Dunaja.

Zo základných fyzikálno-chemických ukazovateľov v záujmovom priestore najčastejšie sú namerané nadlimitné koncentrácie najmä pre Fe, Mn, NO₃, NH₄, fenoly, NELUV. Zo špecifických organických látok je často prekročená koncentrácia benzopyrénu.

Ovzdušie

Zákon č. 478/2002 Zb. o ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí medzi zaťaženými oblasťami, ako aj širšie územie, obvod Dunajská Streda patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám (čo je dôsledok spolupôsobenia viacerých faktorov: nížinný reliéf, absencia priemyselných závodov znečisťujúcich ovzdušie). Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO. Najväčším znečisťovateľom ovzdušia mikropriestoru obce je Slovnaft a.s..

Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská, malé prevádzky bez odlučovacích zariadení, s nekvalitným uhlím ako i zastaranými technologickými zariadeniami). Nemalý podiel na vysokej prašnosti má veterná erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov ako i aplikácia umelých pesticídov.

V obci Štvrtok na Ostrove sa nachádza jeden veľký zdroj znečistenie ovzdušia: Sano s.r.o., ktorej profil je chov hydiny)

Pôda

Z hľadiska kvality pôdneho fondu prevažná časť územia disponuje najkvalitnejším pôdnym fondom Slovenska.

Pôdne pomery obce sú veľmi priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva, avšak s intenzívnym poľnohospodárstvom dochádza k zvyšovaniu veternej erózie. Kontaminované pôdy sa nenachádzajú v k.ú. obce. Všetky druhy pôd v rámci PPF v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblokový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené oševné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

Lesy

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch, v znení neskorších predpisov. Podľa tohto zákona sú lesy jedným z najväčších bohatstiev Slovenska, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

V záujmovom území sa nenachádzajú lesy.

Hluk a vibrácie

K negatívnym faktorom, ktoré pôsobia nepriaznivo a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami je ošetrená zákonom č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí. Prípustná hodnota hluku od roku 1997 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V záujmovom území najväčším zdrojom hluku je intenzívna doprava na ceste II/572, ktorá prechádzajúca cez centrum obce.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001.

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním. Uvedené činnosti sú zohľadnené v „Programе odpadového hospodárstva okresu Dunajská Streda do roku 2005“, ktorý vypracoval Okresný úrad v Dunajskej Strede v r. 2002.

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

Územie okresu/obvodu Dunajská Streda je spomedzi ostatných okresov/obvodov výnimočné tým, že je v celom rozsahu hodnotené ako nevhodné pre skládkovanie odpadov. Podložené horninové prostredie je silne priepustné s vysokým stupňom ohrozenia podzemných vôd, čo kladie zvýšené nároky na budované skládky. Značná časť územia okresu/obvodu je nevhodná pre skládkovanie tiež v dôsledku legislatívnej ochrany (CHVO Žitný ostrov, PHO vodných zdrojov).

Pre obec Štvrtok na Ostrove komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve zabezpečuje súkromná spoločnosť, ktorá zbiera komunálny odpad každý týždeň (odpad je vyvážený na jestvujúcu riadenú skládku komunálneho odpadu v Čukárskej Pake). Množstvo vyprodukovaného odpadu na jedného obyvateľa má klesajúcu tendenciu.

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia (s menším podielom priemyselnej výroby) významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotným KO. Podstatná časť nevyužívaných odpadov sa zneškodňuje ukladaním na skládky a len menšia časť sa spaľuje. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci.

„Program odpadového hospodárstva okresu Dunajská Streda do roku 2005“ plánuje podporovať separovaný zber zhodnotiteľných odpadov tak, aby sa dosiahlo zapojenie 70% obyvateľov a množstvo separovaného odpadu v roku 2005 tvorilo 40 kg/obyvateľ za rok, ďalej podporuje triedenie komunálneho odpadu a kompostovanie biologického odpadu. Cieľom tohto kroku je :

- zníženie záťaže životného prostredia odpadmi určenými na zneškodnenie,
- zníženie obsahu škodlivín v odpade,
- zabezpečenie priemyselného využitia surovín, ktoré môžu nahradiť základné materiály a tak znížiť požiadavky na ťažbu prírodných zdrojov a energií.

V obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu (vrátane PET fliaš, textilu, papiera a elektrických spotrebičov). V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov (a následne aj environmentálne povedomie).

Odpady zo zelene, záhrad a sezónneho upratovania sa spracováva v kompostárni v k.ú. obce Trnávka.

Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti odpadového hospodárstva navrhuje v predmetnom území:

- uprednostňovať minimalizáciu odpadov, separovaný zber a recykláciu druhotných surovín s využitím ekonomických nástrojov a legislatívnych opatrení (8.1).

Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj v oblasti ekológie navrhuje medzi inými v záujmovom priestore:

- v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou zabezpečiť protieróznú ochranu pôdy vedením prvkov územného systému ekologickej stability (11.1),
- odstrániť skládky odpadu lokalizované na území prvkov územného systému ekologickej stability (11.2),
- revitalizovať toky upravené na kanálový typ, kompletizovať sprievodnú vegetáciu výsadbou pásu domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov zvýšením podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky na realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov (11.3),
- vhodnými technickými, biologickými, ekologickými, ekonomickými a právnymi opatreniami prinavrátiť pôvodný charakter krajiny v územiach dotknutých výraznou výstavbou (11.4),
- v lesnom hospodárstve zabezpečovať postupnú obnovu prirodzeného drevinového zloženia porastov, zabezpečovať obnovu porastov, zvyšovať podiel lesov osobitného určenia, zachovať pôvodné zvyšky klimaxových lesov (11.6),
- regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky územných systémov ekologickej stability, v lesných ekosystémoch využívať rekreačný potenciál v súlade s ich únosnosťou (11.8),
- z hľadiska ochrany biodiverzity zachovať plochy s krovinovými spoločenstvami, vodnými plochami, lúkami, pieskovými presypmi a ďalšími biotopmi významnými ako genofondové lokality (11.9),
- uprednostňovať prirodzenú obnovu, dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané lesné typy (postupná náhrada nepôvodných drevín pôvodnými) pri obnove lesných porastov, na maximálne možnú mieru obmedziť ťažbu veľkoplošnými holorubmi (11.13),
- vysadiť lesy v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameništiach, zakladať trávne porasty, chrániť mokrade a zachovať prírodné depresie, spomaliť odtok vody v upravených korytách, zachovať staré ramená a meandre v okolí Malého Dunaja (11.14),
- dodržať rámcové smernice pre tvrdé lužné lesy v rámci obnovy porastov s týmto cieľovým zastúpením: 40-50% dub, 25-35% jaseň, 15-25% topoľ domáci, brest, hrab, lipa, osika, vŕba a vo zvyškoch mäkkých luhov dodržať pôvodné druhové zloženie (pôvodné druhy topoľov, osika, vŕba 100%) (11.15),
- zabezpečiť, aby sa podmáčané územia s omou pôdou v oblasti Podunajskej roviny zmenili na trvalé trávnaté plochy, resp. aby sa nechali zarásť vlhkomilnou vegetáciou (11.17),
- usmerniť využívanie ornej pôdy v súlade s produkčným potenciálom a s ohľadom na náročnosť, vlhkosť a zrnitosť pôd, optimalizovať štruktúru pestovaných plodín v rámci osevných postupov (11.18),
- regulovať používanie chemických prostriedkov z dôvodu ochrany vodných zdrojov v oblastiach chránených krajinných oblastí (11.19),
- výrazne zvýšiť podiel nelesnej drevinnej vegetácie, ozeleniť vodné toky a kanály v oblastiach intenzívne poľnohospodársky využívané krajiny; pri realizácii postupovať v súlade s projektmi pozemkových úprav (11.20),
- zabezpečiť zladenie dopravných koridorov, sídiel a iných technických prvkov s okolitou krajinou najmä v miestach konfliktov s prvkami územného systému ekologickej stability (11.21).

A10. Rozvoj vidieka

Mikropriestor obce – na základe kritérií Európskej únie (zamestnanosť v poľnohospodárstve > 5,1 %, hustota obyvateľstva < 100/ km², miera nezamestnanosti > 10,7% - priemer za posledné tri roky) – je typickým vidieckym priestorom.

Na podporu rozvoja vidieckych obcí na Slovensku existuje viacero programov a nástrojov, z nich uvedieme tie najdôležitejšie.

Program obnovy dediny

Najrozšírenejším systémovým finančným nástrojom zamerajúcim sa na podporu rozvoja vidieckych obcí štátom na Slovensku je vládou schválené uznesenie č. 220/97, Program obnovy dediny na Slovensku (ďalej len POD). POD nesie charakteristické znaky regionálnej a štrukturálnej politiky EU (princípy partnerstva, programovania, koncentrácie, subsidiarity a transparentnosti) a jeho cieľom je, aby v rámci POD samospráva a obyvatelia dediny alebo mikroregiónu v spolupráci s odborníkmi a za finančnej pomoci z domácich a zahraničných zdrojov plánovali, projektovali a realizovali aktivity, ktoré prispievajú k zlepšeniu a skrášleniu životného prostredia s cieľom trvalého zvýšenia štandardu života na dedine so zachovaním jej špecifik. Predmet podpory z rozpočtových kapitol MŽP SR a MP SR pre financovanie POD :

1. proces tvorby "programu obnovy obce, mikroregiónu" - činnosť facilitátora a práca s obyvateľstvom (MP SR),
2. spracovanie územného plánu alebo územnoplánovacieho podkladu obce a mikroregiónu - ÚPD, ÚPP, prieskumy a rozbor, urbanistická štúdia, koncept, návrh územného plánu (MŽP SR),
3. spracovanie inej rozvojovej dokumentácie - urbanistické a architektonické štúdie časti obce, projekty verejnoprospešných stavieb a verejných priestranstiev, zlepšenie stavu životného prostredia a iné rozvojové dokumenty (MŽP SR),
4. drobné realizácie - investične nenáročné realizácie charakteru obnovy duchovného, hmotného a prírodného prostredia, rešpektujúce identitu a charakteristické typologické znaky sídla a krajiny, využitie domácich materiálov a surovín, pri ktorých možno využiť brigádnikov alebo verejnoprospešných pracovníkov (MŽP SR),
5. osveťa a propagácia - informačné materiály o obci, o mikroregióne, najmä v prospech rozvoja turistiky, propagácie histórie a miestnej kultúry a Programu obnovy dediny a akcie typu výstavy, workshopy, súťaže, odborné exkurzie (MŽP SR).

Hlavným kritériom pre poskytnutie podpory je aktivita obce. Aktivitu posudzujú odborní poradcovia zo SAŽP a ARVI na základe žiadosti obce o podporu a dotazníka obce, ktorý je súčasťou žiadosti a na základe iných dostupných podkladov (napr. doterajšie aktivity obce v POD, jej spolupráca s okolitými obcami, počet MVO v obci a ich činnosť a pod.). Okrem aktivity odborníci posudzujú aj územné rozvojové potenciály obce v mikroregióne, potenciály ľudských zdrojov a ich limity. Všetky kritériá sú definované v každoročne aktualizovanej Metodike hodnotenia pre výber požiadaviek obcí a mikroregiónov. V období 1998-2003 výška priemerných dotácií

na jeden projekt pohybovala od 50000 Sk do 60000 Sk (do procesu POD sa za päť rokov zapojilo viac ako 62% všetkých obcí Slovenska).

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súladu výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Územný plán obce sa postupne vypracúva.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (č. 503/2001 Z.z.) s cieľom vytvárania komplexného systému podpory rozvoja regiónov ukladá obciam povinnosť vypracovať svoj strednodobý strategický program: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PHSR). PHSR má obsahovať najmä a) analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb, b) úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach, c) návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa postupne vypracúva.

Združenia obcí

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. V praxi najčastejším predmetom činnosti združenia obcí sú oblasti: sociálne veci, starostlivosť o životné prostredie, miestna doprava, školstvo, kultúra a miestny cestovný ruch. Svojou činnosťou združenie obcí napomáha využiť svoj prirodzený potenciál na dosiahnutie hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja územia, spoločne vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí.

Obec Štvrtok na Ostrove aktívne spolupracuje aj s okolitými obcami z okresu/obvodu Dunajská Streda, ale aj s vzdialenejšími obcami z iných okresov/obvodov SR. Zo slovenských obcí najužšiu spoluprácu má s obcami Tomášov a Chorvátsky Grob (s uvedenými obcami majú spoločnú víziu rozvoja cestovného ruchu v danom priestore).

Obec má aj dobré zahraničné kontakty, užšie spolupracuje s obcou Balatonederics z Maďarska.

Obec Štvrtok na Ostrove je členom viacerých mikroregionálnych združení: Mikroregión Malý Dunaj, Podunajsko-Dolnovážskeho regionálneho združenie, Združenia obcí horného Žitného ostrova v odpadovom hospodárstve a Združenia obcí horného Žitného ostrova v čistení odpadových vôd.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (č. 503/2001 Z.z.) o finančnom zabezpečení podpory regionálneho rozvoja stanoví, že na finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja možno použiť prostriedky štátneho rozpočtu, štátnych fondov, rozpočtu samosprávnych krajov, rozpočtu obcí, prostriedky fyzických osôb, prostriedky iných právnických osôb, úvery a príspevky medzinárodných organizácií. Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť prostriedky z fondov Európskej únie.

Príjemcovia prostriedkov z finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť podnikateľské subjekty, obce a nimi založené právnické osoby alebo združenia obcí, samosprávne kraje a nimi zriadené právnické osoby, neziskové organizácie a iné právnické osoby, ktoré o ne požiadajú a predložia projekt, podľa ktorého sa majú uskutočniť opatrenia obsiahnuté v regionálnych operačných programoch, v sektorových operačných programoch, v programoch hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a v programoch hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Na hospodárenie s finančnými prostriedkami poskytnutými zo štátneho rozpočtu, zo štátnych fondov a z fondov Európskej únie sa vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov). Kontrolu finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja z prostriedkov štátneho rozpočtu, štátnych fondov a fondov Európskej únie upravuje osobitný predpis (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 440/2000 Z.z. o správach finančnej kontroly v znení zákona č. 182/2002 Z.z., zákon č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

A11. Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov. Vlastné príjmy v rozsahu podľa osobitných predpisov sú a) príjmy z majetku obce a z majetku prenechaného obci do užívania (nájom), b) výnosy z miestnych daní a z miestnych poplatkov, c) podiely na daniach v správe štátu, d) výnosy z pokút uložených za priestupky, e) iné príjmy.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

Majetok obce

Majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, v znení neskorších predpisov.

Rozpočet obce

Rozpočet obce, upravený zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce ako aj zo zmlúv. Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí (a) podiely na daniach v správe štátu, b) dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej

správy, c) ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok].

Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám.

Príjmy rozpočtu obce

Príjmy rozpočtu obce sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu (zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady),
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) výnosy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu (zákon č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov (napríklad zákon č. 369/1990 Zb., v znení neskorších predpisov),
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj

- a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- b) zisk z podnikateľskej činnosti,
- c) návratné zdroje financovania,
- d) združené prostriedky.

Výdavky rozpočtu obce

Z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

- a) záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,
- c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,

- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Pred schválením je rozpočet obce zverejnený najmenej na 15 dní spôsobom v obci obvyklým, aby sa k nemu mohli obyvatelia obce vyjadriť; to platí aj o záverečnom účte obce, ako aj o návrhu na vyhlásenie dobrovoľnej zbierky. Prebytky rozpočtu obce možno previesť do mimorozpočtového peňažného fondu obce alebo do rozpočtu obce na ďalší kalendárny rok.

Obec vedie účtovníctvo podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor, ako aj overuje ďalšie skutočnosti ustanovené osobitným zákonom. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidiel rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovnávania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovujú osobitné zákony (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v neskorších predpisov, zákon č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

B2. Ľudské zdroje, trh práce

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ☐ bilingválnosť značnej časti obyvateľstva (prítomnosť maďarskej národnosti) ☐ dobré skúsenosti s multietnickým spoložitím ☐ veľký záujem o bývanie v obci ☐ vysoký migračný prírastok obyvateľstva ☐ stúpajúci podiel obyvateľstva v produktívnom veku ☐ veľa pracovných príležitostí v blízkej Bratislave ☐ záujem väčšiny nezamestnaných nájsť si prácu ☐ potenciál rastu odbornosti a zručnosti pracovnej sily ☐ potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb, malého a stredného podnikania 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva ☐ vysoká úmrtnosť obyvateľstva ☐ nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva - vysoký podiel obyvateľov so základným a s učňovským vzdelaním bez maturity, resp. nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním ☐ rómska menšina so slabým sociálnym postavením ☐ vysoký podiel výskytu dlhodobej nezamestnanosti
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ☐ rozvoj multifunkčného poľnohospodárstva – kladný vplyv na tvorbu nových pracovných miest ☐ rozvoj cestovného ruchu (agroturistiky, cykloturistiky) – kladný vplyv na tvorbu nových pracovných miest ☐ obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel - tvorba nových pracovných miest ☐ rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily ☐ podpora rozvoja prirodzeného prírastku obyv. obce (napr. podporou bytovej výstavby mladých ľudí) 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie ☐ odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci ako aj v jej mikropriestore ☐ apatia nezamestnaných - pasívne zotrvávanie v sociálnej sieti ☐ vznik štrukturálnych rozdielov medzi dopytom a ponukou práce ☐ ďalší rast marginalizácie, vytlačanie čoraz väčšieho počtu rizikových skupín účastníkov z trhu práce a prehĺbenie sociálnej exklúzie

B3. Ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ☐ priaznivé prírodné podmienky pre vysokoprodukčnú poľnohospodársku výrobu – veľká tradícia podnikania v poľnohospodárstve ☐ priestor pre diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby ☐ krásny vzhľad krajiny - vysoký potenciál pre rozvoj cestovného ruchu – veľmi dobré podmienky pre rozvoj cykloturistiky a agroturistiky 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby ☐ zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení v poľnohospodárskych podnikoch - nedostatočná kapitálová vybavenosť agropodnikov ☐ nízka úroveň materiálno-technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu ☐ malá tradícia cestovného ruchu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ☐ zvyšujúci sa záujem o eko- a bioprodukty - ekologická produkcia rastlinných a živočíšnych produktov ☐ rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. rozvoj agroturistiky, pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) ☐ zriadenie sušiarne, mraziarne, baliarne alebo konzervárne pre ovocie a zeleninu a poľnohospodárskych výrobkov (napr. v rámci využitia miestnych špecialít na výrobu zaujímavých výrobkov chýbajúcich na trhu) ☐ vybudovanie služieb vidieckej turistiky a agroturistiky ☐ vytvorenie rekreačno-športového strediska cieľom rozvíjať cest. ruch ☐ rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života ☐ efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka ☐ vytvorenie pružného a životaschopného informačného systému o možnostiach získavania dotácií na rozvojové programy ☐ rozvoj informačnej spoločnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia (napr. devastácia poľnohospodárskeho pôdneho fondu) ☐ nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu ☐ nezáujem investorov o mikropriestor obce ☐ implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja ☐ neschopnosť subjektov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EU

C. Rozvojová stratégia obce

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce (Národný plán regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja, Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj, Správa o stave životného prostredia Trnavského kraja k roku 2002) ako aj sektorové operačné programy.

Zámerom tejto kapitoly je identifikácia kritických oblastí obce i jej mikropriestoru a zároveň stanovenie cieľov, priorít a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu obce nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty.

Kritické oblasti obce

1. oblasť – Ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra
2. oblasť – Rozvoj priemyslu a služieb
3. oblasť – Rozvoj pôdohospodárstva, agropotravinárskeho sektora a rozvoj vidieka
4. oblasť – Ochrana životného prostredia
5. oblasť – Rozvoj technickej infraštruktúry
6. oblasť – Rozvoj zahraničnej ako aj domácej spolupráce

C1. Ciele

Globálny cieľ - Dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limitů a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia obce.

Špecifické ciele

A) Ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra

1. Znižovanie nezamestnanosti
2. Rozvoj celoživotného vzdelávania a adaptability pracovnej sily
3. Zvyšovanie štandardov v zariadeniach sociálnych služieb a ich modernizácia
4. Zhodnotenie a využitie kultúrneho potenciálu obce
5. Formovanie konkurencieschopnej digitálne gramotnej spoločnosti
6. Zlepšenie sociálnej klímy v obci a sociálnej situácie občanov obce

B) Rozvoj priemyslu a služieb

1. Zvýšenie konkurencieschopnosti miestnej podnikateľskej sféry
2. Rozvoj investícií

C) Rozvoj pôdohospodárstva, agropotravinárskeho sektora a rozvoj vidieka

1. Dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja primárneho sektora
2. Zvýšenie životnej úrovne obyvateľov obce
3. Renovácia a rozvoj obce, zachovanie dedičstva obce

D) Ochrana životného prostredia

1. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu ovzdušia
2. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva
3. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd

4. Zníženie rizika prírodných katastrof
5. Uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja pri tvorbe a ochrane živého a neživého prostredia obce
6. Minimalizácia vplyvu odpadov na životné prostredie, spojená s maximalizáciou využitia komunálnych odpadov

E) Rozvoj technickej infraštruktúry

1. Zlepšenie vybavenosti obce objektmi základnej infraštruktúry
2. Zlepšenie stavu a kvality objektov miestnej dopravnej infraštruktúry
3. Budovanie infraštruktúry umožňujúcej prístup k IT službám

F) Rozvoj zahraničnej ako aj domácej spolupráce

1. Zvyšovanie regionálnej pridanej hodnoty
2. Efektívne využívanie komparatívnych výhod regiónu
3. Zlepšiť cezhraničné aktivity malého a stredného podnikania a vytváranie väzieb

C2. Priority a opatrenia

A) Ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra

Priority

1. Zvyšovanie efektívnej zamestnanosti
2. Udržanie a rozvoj predškolského a školského vzdelávania, rozvoj celoživotného vzdelávania, podpora digitálnej gramotnosti
3. Zlepšenie informovanosti a zapojenia občanov do rozvoja obce, vytváranie partnerstiev na miestnej úrovni
4. Vyriešenie problémov marginálnych skupín obyvateľstva
5. Rozvoj možností kultúrneho a športového využitia; zastavenie odchodu mladých z obce
6. Rozšírenie ponuky služieb v oblasti sociálnej pomoci
7. Zvýšenie kultúrneho potenciálu regiónu
8. Podpora imigrácie mladých ľudí do obce
9. Rozvoj zariadení sociálnej starostlivosti
10. Budovanie a rozvoj kultúrnej infraštruktúry

Opatrenia

K prioritě č.1:

- realizácia projektov podporujúcich kvalitu výchovy v materskej škole a v základných školách
- realizácia projektov podpory zamestnanosti v rámci využitia možností európskych fondov a programov
- zvýšenie počítačovej gramotnosti a jazykových znalostí občanov, zlepšenie možností prispôsobenia sa potrebám trhu práce
- motivácia občanov k súkromnému podnikaniu (podpora samozamestnávania)

K prioritě č.2:

- umožnenie celoživotného vzdelávania občanov
- zlepšenie vybavenosti obce informačnou a komunikačnou technikou
- podpora vzdelávania v oblasti IKT pre rast zamestnanosti a adaptability pracovníkov vo všetkých sektoroch

K prioritě č.3:

- organizovanie prednášok, seminárov a pod.

- posilnenie informačných sietí a spôsobov komunikácie (informačné tabule, verejné zhromaždenia, obecná televízia, informačný spravodajca)

K priorite č. 4:

- využitie programov na rozvoj ľudských zdrojov

K priorite č. 5:

- vytváranie zariadení pre oddych a voľný čas, prinášajúcich rozšírenie ponuky objektov občianskej vybavenosti
- organizácia kultúrno-spoločenských a športových podujatí (aj regionálneho a nadregionálneho charakteru)
- zvýšenie služieb knižnice
- zber historických pamiatok, spracovanie histórie obce

K priorite č. 6:

- optimalizácia kapacít a štruktúry sociálnych služieb podľa potrieb
- zaistenie potrebných kapacít a dostupnosť zdravotníckych služieb
- zriadenie centra sociálnej starostlivosti – zriadenie penziónu pre dôchodcov

K priorite č. 7:

- zlepšenie celkového vzťahu obyvateľstva obce ku kultúrnym hodnotám využitím potenciálu kultúrnych inštitúcií a podporou záujmovo-umeleckej a záujmovo-vzdelávacej činnosti
- vytvorenie materiálno-technických a personálnych podmienok rozvoja kultúry
- podpora programov na ochranu a rozvoj kultúrneho dedičstva s dôrazom na ochranu a využívanie pamiatkového fondu
- podpora kultúry menšín
- organizovanie festivalov prezentujúcich rómsku kultúru
- rekonštrukcia a obnova kultúrno-historických objektov

K priorite č. 8:

- podpora výstavby rodinných a nájomných bytov
- sprístupnenie bývania pre slabšie sociálne skupiny

K priorite č. 9:

- rekonštrukcia zariadení sociálnej starostlivosti a historických objektov slúžiacich na účely sociálnej starostlivosti (zateplovanie objektov, rekonštrukcie striech a fasád, výmena okien, bezbariérové prístupy)
- podporovať rozvoj takej sociálnej starostlivosti, pri ktorej občania nebudú vytrhávaní z domáceho prostredia, t.j. podporovať nové formy sociálnych služieb, napr. domy s denným pobytom pre občanov vo vysokom veku, stravovanie pre dôchodcov, stanice hygienickej očisty, atď.
- podporovať také formy sociálnych zariadení ako sú HOSPIC-e, denné stacionáre, vývarovne pre dôchodcov
- vypracovať koncepciu rozvoja sociálnej pomoci v obci

K priorite č. 10:

- rekonštrukcia kultúrnych zariadení a historických objektov slúžiacich pre účely kultúry (zateplovanie objektov, rekonštrukcie striech a fasád, výmena okien a zastaralého technického vybavenia, bezbariérové prístupy)
- zachovávanie kultúrneho dedičstva a sprístupnenie jeho hodnoty pre širokú verejnosť

B) Rozvoj priemyslu a služieb

Priority

1. Vytváranie podmienok pre budovanie priemyselných parkov
2. Rozšírenie ponuky a zvýšenie kvality služieb
3. Podpora rozvoja malého a stredného podnikania
4. Rozvoj spracovateľského priemyslu s dôrazom na intenzívnejšie využitie lokálnych zdrojov
5. Rozvoj cestovného ruchu v obci (i jej mikropriestore)

Opatrenia

K prioritě č.1:

- revitalizácia schátralých a nevyužitých častí hospodárskych dvorov poľnohospodárskej veľkovýroby
- dobudovanie základnej technickej infraštruktúry obce
- sprístupnenie integrovaných informácií pre verejnosť o ponuke rozvojových plôch v území obce
- doriešenie vlastníckych vzťahov k pôde

K prioritě č.2:

- vytváranie absentujúcich remeselných, reštauračných, ubytovacích, finančných, servisných a iných služieb

K prioritě č.3:

- podpora tvorby verejno-súkromných partnerstiev
- zriadiť informačný systém, servis a poradenstvo pre podnikateľov
- vytvoriť centra prvého kontaktu pre šírenie informácií a pomáhať pri spracovaní projektov štátnej a medzinárodnej pomoci pre podporu MSP

K prioritě č.4:

- nadobudnutie skúseností z vývoja a využitia vlastných výrobkov
- propagácia a podpora využitia miestnych špecifik a výhod obce
- vybudovanie spracovateľských kapacít na miestne zhodnotenie domácich surovín
- vybudovanie remeselných dvorov v centrálnych častiach obce

K prioritě č.5:

- podpora rozvoja služieb vidieckeho cestovného ruchu
- vybudovať sieť kaviarní a cukrární, predajní darčiekov v centrálnych priestoroch obce
- podpora marketingu a propagácie obce doma a v zahraničí
- podpora a revitalizácia kultúrnych a ľudových tradícií
- podpora príchodu investícií do rozvoja služieb rekreačného cestovného ruchu

C) Rozvoj pôdohospodárstva, agropotravinárskeho sektora a rozvoj vidieka

Priority

1. Zavádzanie moderných technológií a prvkov riadenia v poľnohospodárstve a v následných spracovateľských odvetviach pri zvyšujúcej sa konkurencieschopnosti finálnych produktov
- 2 Racionálne využívanie regionálnych daností poľnohospodárstva
3. Diverzifikácia činností podnikateľských subjektov v poľnohospodárstve
4. Trvalo udržateľný rozvoj vidieka a zlepšenie ekonomických príležitostí a sociálnych podmienok vidieckeho obyvateľstva
5. Renovácia a rozvoj obce a zachovanie dedičstva obce

Opatrenia

K prioritě č.1:

- rekonštrukcia a modernizácia objektov pre chov rozhodujúcich kategórií hospodárskych zvierat
- budovanie, rekonštrukcia a modernizácia skladovacích kapacít vrátane technológií triedenia, balenia, expedície pre výrobu ovocia, zeleniny, hrozna
- podpora vzniku a činnosti odbytových organizácií výrobcov zameraných na efektívne marketingové stratégie
- zlepšovanie systémov pre kontrolu kvality a hygienických parametrov potravín

K prioritě č.2:

- podpora produkcie výrobkov využívajúcich miestne a regionálne špecifiká
- využitie biomasy - alternatívny zdroj energie
- podpora ekologizácie a extenzifikácie výroby v ochranných pásmach prírody

K prioritě č.3:

- podpora alternatívnych výrob na poľnohospodárskej pôde
- podpora rekonštrukcie a modernizácie nevyužitých poľnohospodárskych priestorov na účely agrotistiky a vidieckej turistiky
- rozšírenie zalesnených plôch
- miestne spracovanie produktov poľnohospodárskej prvovýroby

K prioritě č.4:

- vytváranie optimálnych podmienok pre rozvoj výstavby formou individuálnej výstavby rodinných domov, nájomných bytov a obnova nevyužitého bytového fondu
- vytvoriť sieť a lokalizovať potrebnú vybavenosť soc. služieb v obci a zabezpečiť ich dostupnosť pre všetky vrstvy obyvateľstva
- vytvoriť sieť sociálnych služieb a budovanie ubytovacích zariadení pre dôchodcov a sociálne odkázaných občanov
- zabezpečenie propagácie obce (internet, výstavy atď.) doma i v zahraničí
- založenie riadiaceho fóra zo zástupcov zainteresovaných skupín na riešenie rozvojových programov
- vytvorenie stratégie na zapojenie miestnej komunity, vytváranie partnerstiev s rozličnými sektormi komunity a zabezpečenie ich účinnosti
- organizovanie vzdelávacích aktivít a tréningových programov formou „učenia sa praxou“ s aplikáciou na lokálne rozvojové programy
- organizovanie seminárov a tréningových programov so zameraním na osvojenie si politiky EÚ a štrukturálnych fondov
- zvyšovanie povedomia a informovanosti občanov obce formou organizovania verejných zhromaždení, okrúhlych stolov a vytváraním účelových partnerských skupín
- aktualizácia rozvojových programov a plánov obce
- zachovanie a zveľaďovanie národných, kultúrnych, duchovných a prírodných hodnôt obcí, podpora činností miestnych spolkov, súborov a združení, možnosť ich prezentácie
- realizácia osvetovej, poradenskej a vzdelávacej činnosti v oblasti obnovy dediny a rozvoja vidieka

K prioritě č.5:

- rekonštrukcia a modernizácia budov a objektov kultúrnohistorického významu a ich okolia
- úprava verejných priestranstiev, parkov, chodníkov
- rekonštrukcia miestnych komunikácií
- výstavba nových autobusových zastávok

- rekonštrukcia Hlavného námestia
- výstavba remeselných dvorov
- podpora investičných zámerov rozvíjajúcich agroturistiku a cykloturistiku
- výstavba rekreačných zariadení a rekreačno-oddychových zón
- oživenie tradičných remesiel
- reprofilácia nevyužitého bytového fondu a ostatných vhodných nehnuteľností pre ubytovanie, reštauračné služby a pod. (rekonštrukcia a modernizácia)
- obnova ľudových tradícií a zvykov

D) Ochrana životného prostredia

Priority

1. *Ochrana prírody a životného prostredia sprevádzaná s racionálnym využívaním prírodných zdrojov*
2. *Ekologická likvidácia nevyužiteľných odpadov*
3. *Znižovanie množstva odpadu a zhodnocovanie odpadov*
4. *Zlepšenie celkového vzhľadu obce*
5. *Zabezpečenie dodržania princípov trvalo udržateľného rozvoja*

Opatrenia

K prioritě č. 1:

- zlepšenie a kontrola kvality povrchových a podpovrchových vôd
- zvyšovanie miery využívania obnoviteľných zdrojov energie
- ochrana biocentier a biokoridorov miestneho a regionálneho významu
- podpora zavádzania technológií neznečisťujúcich životné prostredie
- racionalizácia spotreby pitnej vody
- účinnejšia environmentálna výchova detí
- uskutočňovanie kontrolnej činnosti vo všetkých zložkách životného prostredia

K prioritě č. 2:

- likvidácia nelegálnych skládok TKO s ich následnou rekultiváciou
- zabezpečenie účinného zneškodňovania odpadov (napr. formou recyklácie)

K prioritě č. 3:

- zabezpečenie separovaného zberu (osveta, propagácia)

K prioritě č. 4:

- výsadba zelene v obci
- výstavba chodníkov a oprava miestnych komunikácií
- úprava cintorínu, zlepšenie jeho vybavenosti a prístupnosti
- úprava centrálnych zón a zlepšenie celkového vzhľadu obce

K prioritě č. 5:

- presadzovanie princípov trvalo udržateľného rozvoja do environmentálnej výchovy, vzdelávania, osvety, propagácie, projektov a programu rozvoja obce
- zvýšenie starostlivosti o verejné priestranstvá

E) Rozvoj technickej infraštruktúry

Priority

1. *Rozvoj dopravnej infraštruktúry*
2. *Budovanie a rozvoj základnej technickej infraštruktúry a zlepšenie stavu objektov občianskej vybavenosti*
3. *Budovanie a rozvoj informačnej spoločnosti*
4. *Kvalitatívne dobudovanie rekreačnej infraštruktúry zariadení cestovného ruchu a dobudovanie s tým súvisiacej technickej infraštruktúry*

Opatrenia

K priorite č.1:

- príprava podkladových materiálov pre zlepšenie kvality ciest II., III. triedy a miestnych komunikácií
- výstavba a modernizácia ciest II. a III. triedy, miestnych komunikácií, výstavba cyklistických trás a prepojenie prirodzených regiónov
- rekonštrukcia a výstavba nových chodníkov, cyklistických chodníkov
- rekonštrukcia autobusových zastávok
- rekonštrukcia a dobudovanie parkovacích plôch
- rekonštrukcia verejného osvetlenia
- spolupráca s dopravnými spoločnosťami v záujme zlepšenia dopravných možností do okolitých obcí a miest

K priorite č.2:

- výstavba verejného vodovodu
- výstavba verejnej kanalizácie
- rekonštrukcia historických objektov
- rozšírenie priestorov sociálnych služieb

K priorite č.3:

- budovanie komplexných informačných systémov
- sprístupnenie internetu pre verejnosť

K priorite č.4:

- podpora rozvoja ubytovacích zariadení a ostatných služieb cestovného ruchu
- vyznačenie a výstavba turistických trás, cykloturistických trás
- budovanie športových zariadení
- úprava a využitie voľného bytového fondu

F) Rozvoj zahraničnej ako aj domácej spolupráce

Priority

1. Zvyšovanie regionálnej pridanej hodnoty
2. Efektívne využívanie komparatívnych výhod regiónu

Opatrenia

K priorite č.1:

- organizovanie spoločných pracovných stretnutí podnikateľských subjektov z obce (i jej mikropriestoru) a z partnerských zahraničných (ale aj domácich) regiónov na podporu hospodárskej spolupráce
 - informovať podnikateľské subjekty ako aj subjekty kultúrneho života obce (i jej mikropriestoru) o možnostiach nových foriem zahraničnej regionálnej spolupráce
 - vyhľadávanie a výber vhodných partnerských obcí i regiónov doma, v zahraničí (s vhodným ekonomickým potenciálom)
 - iniciovať vybudovanie nových hraničných priechodov na podporu cezhraničnej spolupráce
 - podporovať aktivity mikroregionálnych združení (v ktorých je obec Štvrtok na Ostrove členom)
 - posilnenie podunajskej kooperácie

K priorite č.2:

- poznatky získané z regionálnej spolupráce využívať pre rozvoj priemyselnej výroby a služieb a následne na zvyšovanie ekonomického a exportného potenciálu obce

- rozvíjať image obce v oblasti obchodu, priemyslu, cestovného ruchu a služieb vrátane kultúrneho a prírodného bohatstva ako celku
- marketingová propagácia obce (i jej mikroregiónu) doma i v zahraničí

C3. Merateľné ukazovatele - monitoring

Monitorovanie splnenia programu je možné na základe vyhodnotenia výsledkov ukazovateľov za jednotlivé cieľové oblasti. Indikátory budú presne stanovené v jednotlivých realizačných projektoch.

Ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra - ukazovatele:

- miera nezamestnanosti (v %)
- miera ekonomickej aktivity (v %)
- migračné saldo, prirodzený prírastok, celkový prírastok
- počet detí v MŠ a ZŠ
- veková štruktúra obyvateľstva, index vitality a index starnutia
- tvorba projektov v oblasti rozvoja ľudských zdrojov, percento úspešnosti projektov (v %)
- štruktúra obyvateľstva z hľadiska vzdelanosti a kvalifikácie (v %)
- zvýšená zamestnanosť marginálnych skupín (%)
- zvýšená vzdelanostná úroveň populácie (počet ľudí s maturitou a VŠ)
- počet, kvalita a využiteľnosť sociálnych služieb

Rozvoj priemyslu a služieb - ukazovatele:

- počet nových služieb, predajní a podnikov
- počet novovytvorených pracovných miest
- zvýšenie investičnej činnosti v obci (v %)
- príjmová úroveň domácností a kúpna sila obyvateľstva
- úspešnosť realizácie projektových zámerov (%)

Rozvoj pôdohospodárstva, agropotravinárskeho sektora a rozvoj vidieka - ukazovatele:

- miera vysporiadania majetkových vzťahov (v %)
- výmera špeciálnych plodín (ha)
- výmera zalesnených plôch (ha)
- počet vysadených stromov s funkciou vetrolamu
- počet novostavaných bytov
- počet zariadení vidieckeho cestovného ruchu
- počet lôžok v ubytovacích zariadeniach

Ochrana životného prostredia - ukazovatele:

- napojenosť obyvateľstva na verejnú kanalizačnú sieť (v %)
- napojenosť obyvateľstva na verejný vodovod (%)
- stupeň plynofikácie obce (%)
- vytvorené biocentrá a biokoridory (počet a plocha v ha)
- miera využívania druhotných zdrojov energie (v %)
- množstvo odpadu pozbieraného separovane (druh/t)
- množstvo recyklovaného odpadu (t)

- množstvo vytvoreného komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/rok/obyv.)
- počet vysadených stromov a kríkov

Rozvoj technickej infraštruktúry - ukazovatele:

- napojenie obyvateľov na inžinierske siete (%)
- vyťaženosť, využiteľnosť internetového klubu (počet návštevníkov/rok)
- km opravených/novostavaných chodníkov, km novostavaných cyklistických chodníkov a km opravených/novostavaných miestnych komunikácií
- rozšírenie inžinierskych sietí (merná jednotka: km a napojenie obyvateľstva v %)
- počet domácností napojených k širokopásmovému internetu

Rozvoj zahraničnej ako aj domácej spolupráce – ukazovatele:

- množstvo spoločných projektov so zahraničnými i domácimi partnermi (počet projektov)
- príchod zahraničných i domácich investícií do obce (počet investícií)
- zvýšená navštevovanosť obce turistami (počet turistov)

D. Akčný plán obce Šturová na Ostrove na obdobie 2005-2008

Akčný plán obce Šturová na Ostrove na roky 2005-2008

Opatrenia	Časový harmonogram	Vhodné výdavky	Užívatelia	Indikatory monitoringu	Finančná náročnosť – min/max	Verejné výdavky				Súkromné výdavky	
						miestne	národné	EU		podnikatelia	nadácie
Rozšírenie a rekonštrukcia miestnych komunikácií	2005-2007	Vypr. proj. Stavebn. práce	Obyvateľia, podnikatelia, turisti	Zvýšenie životného prostredia obce Zvýšenie atraktivity obce Zlepšenie podmienok životných obyvateľov Zlepšenie podmienok ochrana vodných zdrojov	20 mil.	5 mil.	3,16 mil.	11,85 mil.	-	-	-
Vybudovanie verejnej kanalizácie	2005-2008	Vypr. proj. Stavebn. práce	Obyvateľia, podnikatelia, turisti	Zvýšenie životného prostredia obce Zvýšenie navštevovanosti obce Zlepšenie podmienok životných obyvateľov Zvýšená ochrana vodných zdrojov	40 mil.	2 mil.	8 mil.	30 mil.	-	-	-
Rekonštrukcia budovy ZŠ s VJM	2006	Vypr. proj. Stavebn. práce	Obyvateľia, žiaci	Zvýšenie životného prostredia obce Zníženie zaťaženia životného prostredia Zvýšenie ochrany prírody Zlepšenie podmienok životných obyvateľov	15 mil.	0,75 mil.	3 mil.	11,25 mil.	-	-	-

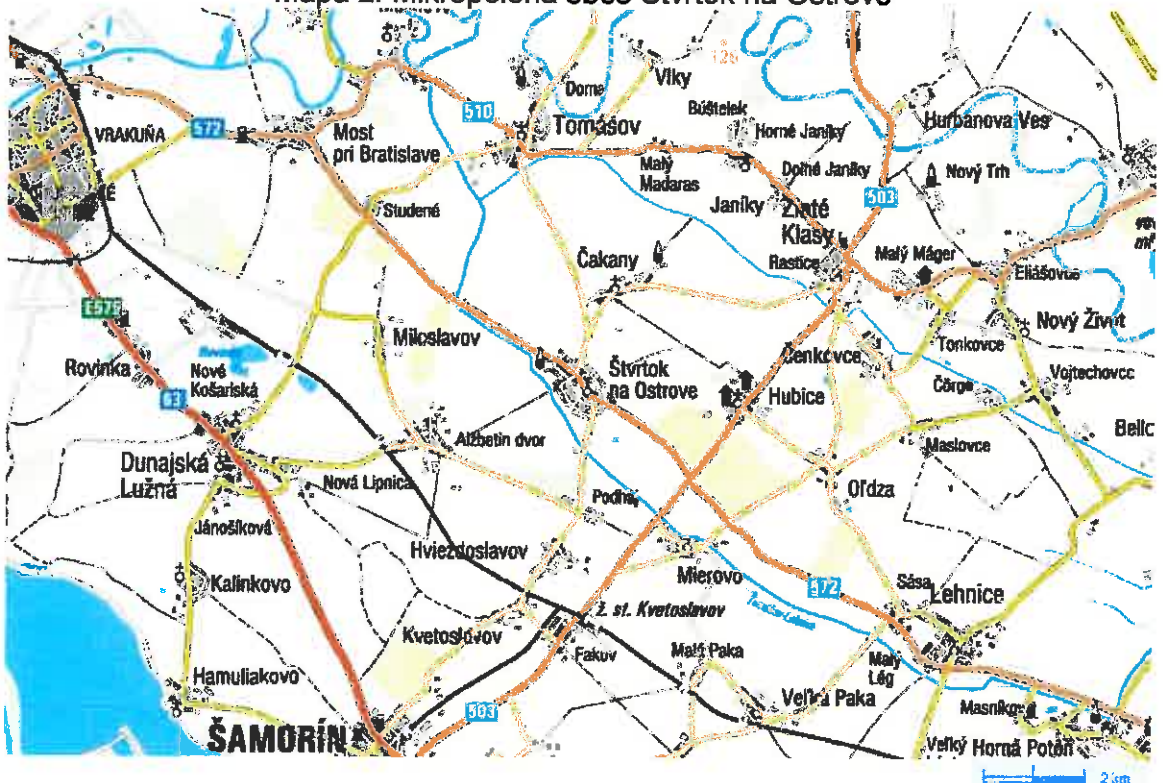
Výbudovanie verejného vodovodu	2006-2008	Vypr. proj. Stavebn. práce	Obyvatelia, podnikatelia, turisti	Zvýšenie životného obce Zvýšenie navštevovanosti obce Zlepšenie životných podmienok obyvateľov	35 mil.	1,75 mil.	7 mil.	26,25 mil.	-	-
Výstavba nájomných bytov	2006-2007	Vypr. proj. Stavebn. práce	Obyvatelia	Zvýšenie životného obce Zvýšenie atraktivity obce Zlepšenie životných podmienok obyvateľov	11 mil.	8 mil.	3 mil.	-	-	-
Výstavba autobusových zastávok	2006-2007	Vypr. proj. Stavebn. práce	Obyvatelia, podnikatelia, turisti	Zvýšenie životného obce Zlepšenie životných podmienok obyvateľov	0,6 mil.	0,3 mil.	-	0,3 mil.	-	-
Rekonštrukcia hlavného námestia a výbudovanie polyfunkčného centra (obchody, kancelárie)	2006-2010	Vypr. proj. Realizácia projektu	Obyvatelia, podnikatelia, turisti	Zvýšenie životného obce Zvýšenie atraktivity obce Zlepšenie životných podmienok obyvateľov	50 mil.	2,5 mil.	10 mil.	37,5 mil.	-	-

E. Príloha 1- Mapy

Mapa 1: Mezopoloha obce Štvrtok na Ostrove

Mapa 2: Mikropoloha obce Štvrtok na Ostrove

F. Príloha 2 - Fotodokumentácia

Foto 1: Panoráma obecného úradu

Foto 2: Panoráma kultúrneho domu

Foto 3: Panoráma budovy základnej školy

Foto 4: Transformácia vzhľadu obce – intenzívna bytová výstavba I.

Foto 5: Transformácia vzhľadu obce – intenzívna bytová výstavba II.

Foto 6: Transformácia vzhľadu obce – výstavba novej autobusovej zastávky

Foto 7: Budova plánovaného domova sociálnej starostlivosti

Foto 8: Najvýznamnejšia kultúrna pamiatka obce – románsky kostol sv. Jakuba

Foto 9: Malá sakrálna pamiatka I.

Foto 10: Malá sakrálna pamiatka II.

G. Príloha 3 - Rozvojové aktivity obce Štvrtok na Ostrove v období 1990-2004

Opatrenia	Časový harmonogram	Užívatelia	Indikátory monitoringu	Finančná náročnosť – min/max (SKK)	Verejné výdavky				Súkromné výdavky	
					miestne	národné	EU	podnikatelia	nadácie	
Rozšírenie NN vedenia	1993	Obyvatelia, podnikatelia	Zvýšenie atraktivity obce Zlepšenie životných podmienok obyvateľ. obce Zlepšenie kvality života	291 350	291 350	-	-	-	-	-
Plynofikácia obce	1993-1995	Obyvatelia, podnikatelia	Zvýšenie atraktivity obce Zlepšenie životných podmienok obyvateľ. obce Zlepšenie kvality života Zlepšený zdravotný stav obyvateľov obce	9105941	1105941	8000000	-	-	-	-
Výstavba ČOV v obci Húbice (spolufinancovanie zo strany obcí „Združenie obcí Horného žitného ostrova na čistenie odpadových vôd“)	1993-1998	Obyvatelia, podnikatelia	Zvýšenie atraktivity obce Zlepšenie životných podmienok obyvateľ. obce Zlepšenie kvality života Zvýšená ochrana podzemných vodných zdrojov	1432548	1432548	-	-	-	-	-
Výstavba kanalizácie „Odkanalizovanie skupiny obcí Horného žitného ostrova“ 3. etapa – 1. časť	2002-2003	Obyvatelia, podnikatelia	Zlepšenie životných podmienok obyvateľ. obce Zvýšená ochrana podzemných vodných zdrojov Zvýšená ochrana podzemných vodných zdrojov	8774000	1274000	7500000	-	-	-	-
Výstavba kanalizácie „Odkanalizovanie skupiny obcí Horného žitného ostrova“ 3. etapa – 2. časť	2004-2005	Obyvatelia, podnikatelia	Zvýšenie atraktivity obce Zlepšenie životných podmienok obyvateľ. obce Zvýšená ochrana podzemných vodných zdrojov	3528350	3528350	-	-	-	-	-

Program hospodárstva a sociálneho rozvoja obce Šarvák na Území

Výstavba miestnej komunikácie (Nová ulica)	2004- 2005	Obyvateľia, podnikatelia	Zvýšenie atraktivity obce Zlepšenie životných podmienok obyvateľ obce	4517508	4517508	-	-	-	-
Rozšírenie NN vedenia	2001	Obyvateľia	Skrášlenie vzhľadu obce Vytvorenie vhodných podmienok pre rozvoj mladej generácie Zvýšenie rozvojového potenciálu obce	1150608	1150608	-	-	-	-
Rozšírenie NN vedenia	2003	Obyvateľia	Skrášlenie vzhľadu obce Zvýšenie rozvojového potenciálu obce Zvýšenie atraktivity obce	400000	400000	-	-	-	-

Použitá literatúra

- Kolektív (1997): Kraje a okresy Slovenska, Q111, Bratislava
- Lukniš a kol. (1972): Slovensko – Príroda, Obzor, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): Národný plán regionálneho rozvoja SR, Bratislava
- Slovenská akadémia vied, Slovenský úrad geodézie a kartografie (1980): Atlas SSR
- Štatistický úrad SR (2003): Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001
- Štatistický úrad SR – Krajská správa Trnava (2004): Bulletin 2004/1Q, Bulletin 2004/2Q, Štatistický úrad SR – Krajská správa Trnava (2003): Bulletin 2003/1Q, Bulletin 2003/2Q, Bulletin 2003/3Q, Bulletin 2003/4Q
- Ministerstvo pôdohospodárstva SR (2003): Plán rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2004-2006, Bratislava
- Správa o stave životného prostredia Trnavského kraja k roku 2002, SAŽP, Trnava, 2003
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja, Trnava, 2003
- Územný plán veľkého územného celku Trnavský kraj, Bratislava, 1997
- Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj, Bratislava, 1998
- Územný plán obce Štvrtok na Ostrove, Časť: zadanie, 2005, Bratislava
- SAŽP (2003): Súhrnné zhodnotenie rozvojového potenciálu slovenskej a maďarskej časti podunajského priestoru, Banská Bystrica
- Drgoňa, V., Dubcová, A., Kramáreková, H., 1998: Poľnohospodárska krajina Slovenska: Problémy jej regionálneho rozvoja. In: Geographical Studies, Constantine The Philosopher University, Nitra
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003) Operačný program Základná infraštruktúra, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): SOP – Ľudské zdroje, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): SOP – Priemysel a služby, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): SOP – Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, Bratislava
- Štatistický úrad SR (2003): Štatistický lexikón obcí SR 2002, Bratislava
- Štatistický úrad SR (1994): Štatistický lexikón obcí SR 1992, Bratislava
- VKÚ (2002): Podrobný autoatlas - Slovenská republika, 1:100 000, Harmanec
- VKÚ (2004): Rybárska mapa SR 1:250 000, Harmanec
- Ministerstvo životného prostredia SR (2001): Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR (2002): Atlas krajiny SR, Bratislava
- Štatistický úrad SR (2002): Štatistická ročenka regiónov SR, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2004): Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, Bratislava
- Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky (2003): HEALTH STATISTICS YEARBOOK OF THE SLOVAK REPUBLIC 2002, Bratislava
- Okresný úrad v Dunajskej Strede (2002): Program odpadového hospodárstva okresu Dunajská Streda do roku 2005, Dunajská Streda

Aktualizácia príloh Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja, Trnava, 2004